

150 години од
раѓањето на
Гоце Делчев

Интервју со проф. д-р
Наталија Поповска:

Преку културно
информативните центри
се поттикнува интересот
за Македонија

МАКЕДОНСКИ ГЛАС

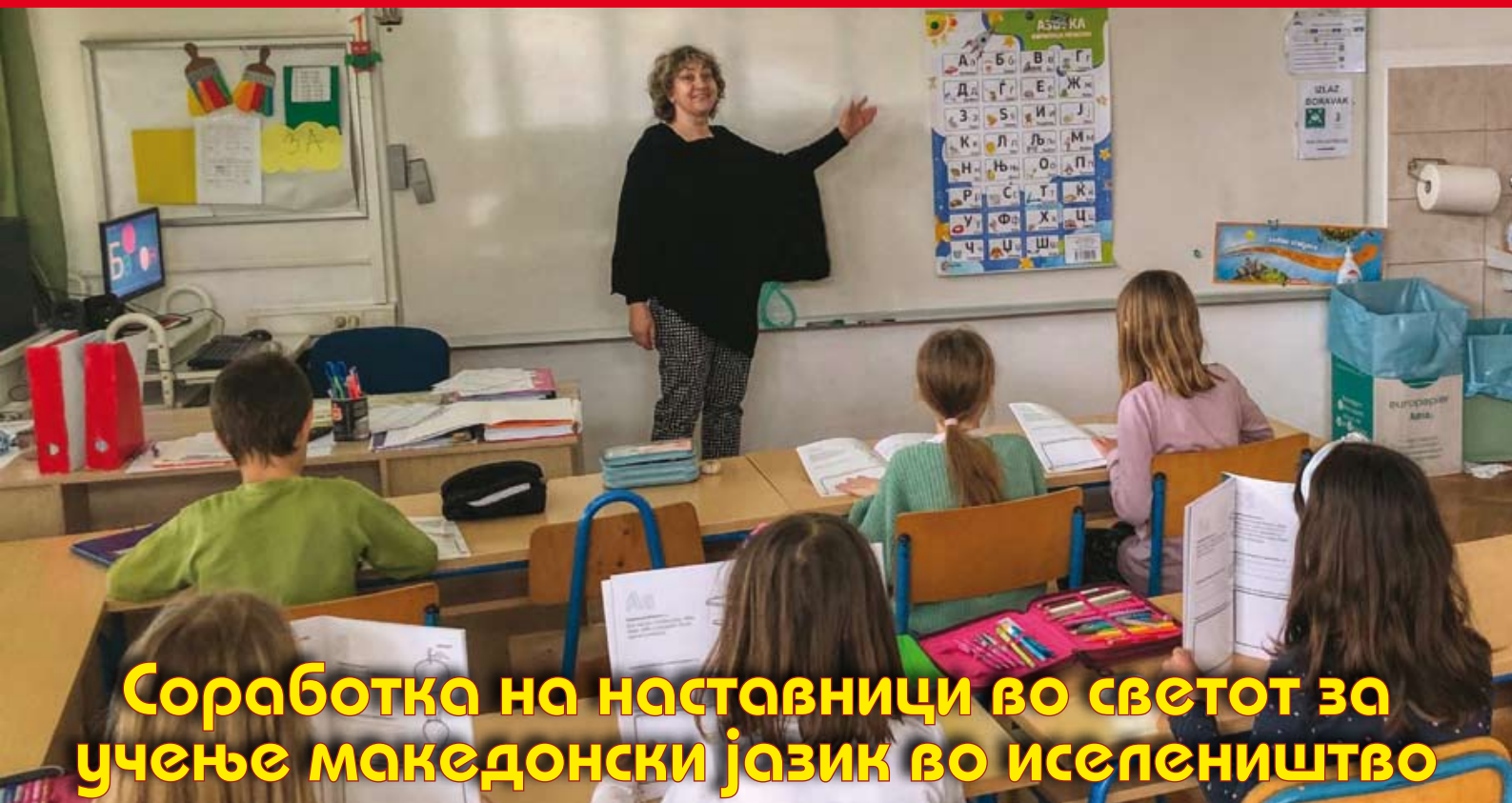
Година XXIX 2022.

ЈАНУАРИ – ФЕВРУАРИ
SIJEČANJ – VELJAČA

ISSN 1333-7769

БРОЈ

135

Соработка на наставници во светот за
учење македонски јазик во исецеништво

Денот кога се роди МКД „Илинден“

Недоволна застапеност
на малцинствата на ХРТ

ЧЕСТИТ ВЕЛИГ ДЕН!

MULTI ESSENCE

VAŠA INVESTICIJA
U ZDRAV ŽIVOT!

S OKUSOM JAGODE,
BRUSNICE I VANILIJE

13 VITAMINA
+
MINERALA
+
LUTEIN

13 VITAMINA
+
11 MINERALA
+
LUTEIN

50+

ZA OPTIMALNU
UČINKOVITOST

VITAMINI I MINERALI ZA ODRASLE

Kombinacija **vitamina, minerala i luteina** za svakodnevnu nadopunu prehrane. Dodaci prehrani.

Preporučene dnevne doze ne smiju se prekoračiti.

Dodatak prehrani nije nadomjestak ili zamjena uravnoteženoj prehrani.

Važno je pridržavati se uravnotežene i raznovrsne prehrane i zdravog načina života.

**GLASILO ZAJEDNICE
MAKEDONACA U
REPUBLICI HRVATSKOJ**

**СПИСАНИЕ НА ЗАЕДНИЦАТА
НА МАКЕДОНЦИТЕ ВО
РЕПУБЛИКА ХРВАТСКА**

Главна и одговорна уредничка:
МИЛЕНА ГЕОРГИЕВСКА

Заменик на главната и одговорна уредничка:
ЕЛИЗАБЕТА ПЕТРОВСКА

Уредништво:

Компјутерска обработка: Владо Чакмак

Превод и лектура: Лидија Георгиева

Секретар и коректор: Елизабета Петровска

Редакциски одбор:

Васил Тоциновски

Милена Златеска

Мирјана Мајик

Редакција:

Елизабета Петровска – Загреб

Јулијана Младеновска Тешија – Осиек

Гордана Квајо – Риека

Антонела Галиќ – Задар

Марта Жаја – Сплит

Михаела Златеска – Пула

Ovo se glasilo tiska sredstvima iz Državnog proračuna RH
posredstvom Savjeta za nacionalne manjine RH.

Nakladnik: Zajednica Makedonaca u Republici Hrvatskoj,
Zagreb, Masarykova 16/1

Matični broj: 3805760

OIB: 07739533563

Žiro račun: PBZ – IBAN: HR6023400091100038804

Tel./Fax: (01) 48 72 655

web: www.zmurh.hr

e-mail: zajednica.makedonaca1@zg.t-com.hr
zmurh.hr@gmail.com

За издавачот: Илија Христовулов

Печат: М-Принт д.о.о. Загреб

Temeljem odredaba čl. 58. st. 3. Zakona o javnom informiranju RH (N.N. br. 22/1992) novine su prijavljene i registrirane pod br. 421 u Ministarstvu kulture i prosvjete, Sektor informiranja, dana 14.7.1993

Prema mišljenju Ministarstva kulture i prosvjete Republike Hrvatske broj 532-03-1-7-94-01 od 10. svibnja 1994. ova tiskovina je oslobođena plaćanja poreza na promet.

ЗАБЕЛЕШКА: Коментарите објавени на страниците на ова списание со потписи на авторите се мислења на истите и не секогаш го одразуваат мислењето на Уредништвото. Уредништвото е одговорно само за текстовите без потпис. Материјалите испратени на нашата адреса стануваат сопственост на списанието, освен ако за тоа претходно е постигната поинаква согласност.

ЕХО НА ВРЕМЕТО

Агол на уредникот
Urednikov kutak

Страв

Реален или ирационален, оправдан или неоправдан, ма било каков бил, тој е страв! За луѓето негативна емоција поради нешто што човек го гледа или очекува. Пред две години бевме соочени со страв од корона и умирање, нешто за нас ново и неочекувано, сега секојдневно гледаме страшни слики од воените страдања во Украина, кои не се непознати за Хрватска (Татковинската војна). Во нова војна никој не веруваше, но сепак тоа се случи!

Разрушени домови остана и после земјотресите во Загреб, Петриња и околината.

Сето ова ни стана секојдневие, а ако на тоа ги додадеме сите стравови што ни се јавуваат во текот на нашите животи поради болести, загуба на блиски луѓе, егзистенција... навистина ни станува тешка живеачката.

Наместо да се препуштиме на другите емоции како што се среќата или некакво позитивно изненадување, ние телото го подготвуваме на одбрана од она што предизвикува страв. А често не знаеме ни како тоа да го направиме, освен што се мачиме со таа непријатна емоција.

Вртежот на мисли со секојдневната свежа доза на нови потенцијални опасности што ги создаваат информациите што ги примаме и дополнителната сеприсутна колективна паника, повторно ни го оживува тоа непријатно чувство од кое не само што не можеме да се ослободиме, туку и ни создава страв од стравот.

За каков страв зборувам, па ние не сме во директна опасност? Е сега настапуваат на сцена разни стручњаци, психијатри, кои објаснуваат кои се причините така да се чувствуваме и како да го победиме стравот.

Но, јас знам едно, дека многу семејства преку ноќ изгубија домови, изгубија работа, тоа може да ни се случи на секој од нас па оди па сега живеј понатаму без да се плашиш, кога немаш покрив над главата и кога чекаш некој да ти ги нахрани децата!

Но, надежта последна умира – веројатно сето ова некогаш ќе помине!

Милена Георгиевска
(m.georgievska@gmail.com)

Од малцинствата пристигнати 1155 пријави за 2022 година

За остварувањето на програмата за културна автономија во 2022 година, здруженијата и институциите на 20 национални малцинства побараа распределба на средства во вкупен износ од 62.919.314,54 куни

Информацијата за предлог-програмите пристигнати на Јавниот повик за здруженијата и институциите на националните малцинства за предлагање програми за културна автономија од областа на информирањето и издаваштвото, културниот аматеризам и манифестации, програмите кои произлегуваат од билатералните спогодби и договори, и програмите со кои се создаваат предуслови за остварување културна автономија на националните малцинства за 2022 година, беше разгледана на 31 јануари 2022 година од страна на членовите на Советот за националните малцинства на Република Хрватска на 97. телефонска седница.

Остварување на малцинските права

На седницата е усвоена Програмата за работа на Советот за националните малцинства за 2022 година. Во Програмата стои дека за остварувањето на малцинските права и слободи, Советот ќе соработува со надлежните државни тела и телата на единиците на самоуправата, со претставници, совети и координации на советите на националните малцин-

ства, со здруженијата на националните малцинства и правни лица кои вршат дејности од интерес за националните малцинства, со меѓународни организации и институции кои се занимаваат со прашања на националните малцинства и со тела на матичните држави на припадниците на националните малцинства во Република Хрватска. За време на епидемијата на ковид-19 при спроведувањето на Програмата ќе се применуваат сите епидемиолошки мерки и препораки на Стожеровот за цивилна заштита на РХ со цел да се спречи преносот на болеста.

Усвоени одлуки

Согласно програмите за културна автономија, вкупно се пристигнати и извршени 1155 пријави и тоа: 69 програми за информирање, 79 програми за издаваштво, 444 програми за културен аматеризам и 563 програми за културни манифестации.

За остварувањето на програмата за културна автономија во 2022 година, здруженијата и институциите на 20 национални малцинства побараа распределба на средства во вкупен износ од 62.919.314,54 куни, до-

дека од државниот буџет за остварување културна автономија за 2022 година одобрени се средства во износ од 48.504.225,00 куни.

На седницата е усвоена и Одлуката за именување на Комисија за отворање на пријавите за предлог-програмите пристигнати на Јавниот повик за 2022 година, како и Одлуката за именување на Комисија за распределба на средствата на здруженијата и институциите на националните малцинства за 2022 година.

Елизабета Петровска

Недоволна застапеност на малцинствата во програмите на ХРТ

Во 2020 година ХРТ објави 5494 минути и 14 секунди содржина наменета за припадниците на малцинствата или 1,045% од вкупната емитувана програма, што е очигледно намалување на застапеноста во однос на 2019 година

Недоволната застапеност на програмите наменети за информирање на припадниците на националните малцинства во целокупната програма е видлива и од извештајот на ХРТ за произведени, копродуцирани и објавени програми наменети за информирање на припадниците на малцинствата во 2019 и 2020 година.

ХРТ во 2019 година објавила 5673 минути и 13 секунди содржина наменета за припадниците на малцинствата, односно 1,079% од вкупната емитувана програма, што во однос на 2018 година претставува минимален пораст од 1,054%. Во 2020 година ХРТ објавила 5494 минути и 14 секунди содржина наменета за припадниците на малцинствата или 1,045% од вкупната емитувана програма, што е очигледно намалување на застапеноста во однос на 2019 година.

Покривање на малцинските теми

Ова беше разгледувано на 24 февруари 2022 година во просториите на Хрватската радио телевизија во Загреб, каде делегација на Советот за националните малцинства на Република Хрватска составена од претседателот на Советот, Александар Толнауер, членката на Советот и претставничка на српското национално малцинство во Хрватското собрание, Драгана Јецков, членот на Советот и претставник на унгарското национално малцинство во Хрватското собрание, Роберт Јанковиќ и советничката во Владата на РХ, Даниела Комадина, одржа работен состанок со делегација на Хрват-

ската радио телевизија на тема „Застапеност на националните малцинства во програмите на Хрватската радио телевизија“.

Во име на Хрватската радио телевизија, на состанокот присуствуваа главниот директор Роберт Швоб, директорката на Програмската деловна единица, Марија Немчиќ, помошникот на главниот директор, Ренато Куниќ и уредничките и водителките на емисијата „Призма“, Даниела Драштата и Сања Плеша.

Потпишување на Договор

Исто така, се разговараше и за обврската за покривање на малцинските теми во програмите за општата популација, информирањето на јазиците на малцинствата, формирањето редакција за националните малцинства, недостигот на едукација на уредничкиот и новинарскиот кадар кој ќе се занимава исклучиво со малцинските

прашања, кадровски недостаток и обврската за покривање на малцинските теми во сите програми на ХРТ за да се избегне ефектот на гетоизација со обработка на малцинските теми во само две емисии.

Меѓу другото, на состанокот се дискутираше и за потпишување на Договор помеѓу Хрватската радио телевизија и Владата на РХ за периодот од 2023 до 2026 година. Притоа беше договорено да се формира заедничка работна група составена од претставници на Советот и ХРТ, која ќе се занимава со прашањата од идниот Договор, со формирање на малцинска редакција и надворешна продукција на малцинска содржина.

За да може новиот Договор да се усогласи со предлогот на Државниот буџет за 2023 година, работната група би започнала со работа во март, по што предлогот на Договорот би бил поднесен на јавна расправа во април 2022 година.

Елизабета Петровска

Меѓусебна поддршка на наставниците во светот за учење македонски јазик

За зачувувањето и изучувањето на македонскиот јазик во странство големи заложби имаат наставниците кои се соочуваат со низа проблеми, пред сè недостаток на соодветни материјали и учебници, мотивираност на родителите и учениците за изучување на мајчиниот јазик, но и поддршка на државите каде што живеат

Размена на мислења, искуства и проблеми со кои се соочуваат наставниците кои предаваат македонски јазик и култура ширум светот и што може да се направи во насока на подобрување на наставата за да можат учениците да добијат квалитетни знаења, но и работата на наставниците да им се олесни. За тоа како сето ова да се постигне и во кои рамки да се дејствува, се дискутираше на 20 март 2022 година на онлајн состанокот на 28 наставници кои предаваат во градови каде што живеат македонски иселеници во Европа, Австралија и Америка. Речиси сите имаат слични проблеми – недостиг на учебници, недоволна мотивираност на родителите да ги запишат децата да го изучуваат македонскиот јазик, но и поттикнување и интерес на самите ученици.

Напуштање на татковината

За жал, сведоци сме дека секојдневно Македонци и цели македонски семејства, пред сè од егзистенцијални причини, ја напуштаат татковината, така што македонското иселеништво постојано се зголемува, а со тоа и млади генерации се наоѓаат во туѓина. И сега, да не биде само празна или изветвена фраза „Татковината, тоа сме ние“ и да не станат залудни напорите за зачувување на македонскиот јазик кој во моментот го говорат околу три милиони луѓе во светот, македонските наставници ширум светот несебично напорно работат за да го пренесат своето знаење и да ги научат младите Македонци во странство да зборуваат македонски

јазик. Едни да не го забораат, ако го знаат, а други, да го научат, ако не го знаат.

Во светот постојат неколку видови училишта кои на учениците им овозможуваат учење на македонскиот јазик, било да е тоа на ниво на државни училишта, или во рамки на црковните општини или црквите, или пак родителите плаќаат за да се организира настава по македонски јазик каков што е случајот во Швајцарија. Но, и Македонија, како држава праќа свои наставници на одредени дестинации. Има и наставници кои волонтерски држат часови само колку да не згасне изучувањето на македонскиот јазик. Вакво искуство ни сподели наставник од францускиот дел во Швајцарија, каде тој бесплатно ја организира наставата додека не дојде наставник од Македонија.

Три децении македонски јазик во Австралија

Преку Зум платформата, преку која беше одржан состанокот на наставниците ширум светот, своето искуство го споделија наставнички од Австралија, кои имаат 30-годишно искуство во одржување на ваков вид настава за иселеници, а присутните се запознаа на кој начин се изучува македонскиот јазик и во останатите краеве од светот.

Во Австралија, македонски јазик може да се изучува во двојазична програма во основно образование, во средни училишта како јазична програма, а се предава и во т.н. саботни училишта. Наставниците во Австралија самите имаат напишано учебници за нивните потреби.

Предзнаењата кај учениците се различни, групирани се во разни нивоа во зависност од познавањето на јазикот, што е случај кај сите училишта со ваква настава ширум светот.

Во Америка, поточно во Чикаго, како што информираше наставничката Анета Паризовска, постои импровизирано учење на македонскиот јазик во рамки на црквата.

- Тоа се сведува само на чување на децата без некакви квалитетно организирани содржини од соодветен и квалитетен кадар, додаде таа.

Искуството на наставничките од Хрватска на состанокот го сподели Деспина Белчовска Велинска, која информираше дека наставата по македонски јазик и култура во Хрватска е организирана по моделот Ц, како изборен предмет во државните училишта, а наставниците ги плаќа хрватската држава и оценката влегува во свидетелството на ученикот. Наставата се одржува на ниво на основно и средно образование. И таа нагласи дека недостигаат учебници и информираше дека наставничките кои предаваат македонски јазик и култура од Загреб, Сплит, Рије-

ка, Пула и Осиек го подготвуваат курикулумот за изучување на македонскиот јазик и култура во Хрватска. Ивана Брезовец информираше како се изучува македонскиот јазик и култура на ниво на средно образование во Хрватска.

Напори за континуирано учење на јазикот

Од македонската Агенција за иселеништво, на состанокот со наставниците се вклучи Билјана Костова, која посочи дека Агенцијата ќе направи сè што е во нејзина можност да ги поддржи наставниците во оваа благородна мисија за зачувување на македонскиот јазик. Таа истакна дека на интернет страница на Агенцијата поставуваат материјали кои можат да ги користат наставниците кои предаваат македонски јазик, а и по пошта испраќаат учебници доколку за тоа добијат барање. Костова изрази надеж дека со попуштањето на ковид-19 мерките, по двегодишна пауза, најверојатно повторно ќе можат да праќаат учебници по пошта во Австралија, но и во други места каде што се потребни.

Како првични заеднички насоки од состанокот произлезе дека треба да се направи база на податоци со наставници кои предаваат македонски јазик ширум светот, за да меѓусебно соработуваат и споделуваат материјали, презентации и сл., како би можела да им се олесни работата. Исто така, беше предложено да се снимаат видеа со ученици и со наставници ширум светот кои би се емитирале преку МРТ за да се запознае јавноста со позитивните страни на негувањето и изучувањето на македонскиот јазик во странство, но и со проблемите со кои се соочуваат наставниците, родителите и учениците.

Сите наставници се сложни во едно – да се направат напори и заложби кај релевантните фактори и лица во државите за да се задржи континуитет во изучувањето на македонскиот јазик и да се сочува од заборава. Оти, без јазик си никој и ништо, бидејќи како што велеше големиот Конески, „јазикот е нашата татковина“.

Во мај е закажан повторен состанок на наставниците по македонски јазик во светот.

Милена Георгиевска

Преку културно информативните центри се поттикнува интересот за Македонија

Во интервјуто со проф. д-р Наталија Поповска, директорка на македонскиот Културно информативен центар во Загреб, разговараме за потребата и интересот богатата македонска култура и традиција, во што поголем и организиран обем, да ја претставиме во странство. Хрватската публика покажува голем интерес за македонската музика, уметност, книжевност итн.

Репрезентативен простор

Наскоро се очекува отворање на македонскиот Културно информативен центар во Загреб, како петти од ваков вид за презентирање на македонската култура и уметност. Кога би можело тоа да се случи?

Отворањето ќе биде кога ќе биде комплетно уреден просторот и датумот ќе биде одреден во координација на Министерството за култура. Очекуваме тоа да се реализира во најскоро време, оваа пролет. Планираме официјално отворање, и секако јавноста, сите релевантни институции во Хрватска и претставниците на македонските културни друштва во Хрватска ќе бидат соодветно и навремено информирани.

Веќе еден период, кој беше подготвителен, го поминавте во Загреб, работевте на подготовките за отворањето на КИЦ; имавте ли некои проблеми и тешкотии на кои наидовте?

Секој почеток е тежок. Проблем беше наоѓање на репрезентативен простор во центарот на градот. Со оглед на тоа што земјотресот оштети доста згради во центарот на Загреб, а нашата намера е да бидеме на некое репрезентативно место, не беше едноставно да се најде таков простор. Конечно успеавме, имаме адреса на ул. Хебрангова 4, и тоа простор кој што е многу погоден за функционирање на КИЦ. Секој што го познава Загреб, знае што значи оваа локација. Тоа е галериски простор, бидејќи претходната

дејност била Музеј на воена фотографија, има доста опрема, но ни недостасуваат уште некои ситници за просторот да биде комплетно функционален за нашите активности.

Интерес за македонската култура, особено музика

Хрватската публика досега неброено пати покажа интерес за македонската култура, почнувајќи од музиката, уметноста, книжевноста итн.

Историската, културната и географската блискост на Македонија и Хрватска си го прават своето. Културните врски меѓу Македонија и Хрватска не се нови. Тие се започнати многу одамна, а стануваат поинтензивни во 19. век. Интересот на хрватската публика за нашите уметници, за современата уметност, музиката, книжевноста се исклучително големи и соработката на овој план е вистинско задоволство. Убаво е да се работи во пријателска средина која ги цени нашите вредности и помага на сите можни начини тие да дојдат до израз. Всушност односите меѓу Македонија и Хрватска на тој начин стануваат подинамични, тие се добро поставени, но не се завршени и токму преку нашите активности успешно се продлабочуваат и негуваат. За мене тоа значи динамично, активно работење на КИЦ, обезбедување на поголема видливост и присутност, квалитетно информирање, квалитетна програма и подобра перцепција за РСМ преку користење на сите кому-

Македонската културна дипломатија е веќе институционализирана преку културно информативните центри во Њујорк, Софија, Истанбул, Тирана, а сега и во Загреб. Преку програмите што се спроведуваат во рамките на мандатите на директорите се остварува комуникација со другите држави во сите области кои ги опфаќа културната дипломатија. Честа да стане директорка на КИЦ во Загреб ѝ припадна на проф. д-р Наталија Поповска, истражувач на полето на класичната филологија, а посебно поле на интерес ѝ е античката историја. Се занимава со културни, филозофски, филолошки и политички контексти за периодот на најголемата доминација на античката македонска држава и современите историски концепти. Таа беше активна и во невладиниот сектор во Македонија, и во два мандати ја извршуваше функцијата претседателка на граѓанското здружение „Транспарентност Македонија“. Пред да ја добие новата функција, повеќе од 20 години својата академска кариера ја градеше во Институтот за национална историја, во Одделението за античка и средновековна историја, при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

никациски средства за да допреме до јавноста и постојано да го поттикнуваме интересот за Македонија. Македонија почива на неколку цивилизациски слоеви од кои произлегуваат различни културни модели и богата култура, што е нашиот најважен извозен производ. А Хрватска е земја во која можеме многу да направиме.

Вие имате буџет и програма за работа на КИЦ, можете ли да ни кажете на што ќе биде фокусирана работата на овој Центар?

Програмата на Центарот се финансира од буџетот на Македонија, односно проектите се финансираат од Министерството за култура, каде секоја година се пријавуваат уметници од Македонија на Конкурсот за проекти од национален интерес. Планирани се изложби, ќе гостува и Симон Трпчески, ќе имаме и работилница за филигран, проекција на филмови, изложби на млади уметници, концерти и сл. Дополнително овде е сè што можеме заеднички да направиме со културните друштва и со хрватските институции. Ќе направиме сè што е во корист на презентацијата на нашата култура и поттикнување на интересот за Македонија во Хрватска.

Чест и одговорност

Во моментот Вие сте единствена жена директор на еден од петте Културно информативни центри кои ги има Македонија. Што значи тоа за Вас?

Како жена именувана за директорка на КИЦ за мене е голема чест но, и одговорност. Секако ми претставува голем предизвик и уште едно скалило во кариерата. И сами знаете дека како жени треба многу повеќе да работиме и да се докажуваме од мажите за да опстанеме и за да постигнеме успех. Мојата кариера започна во Институтот за национална историја каде што магистрирав, докторирав и ги стекнав сите академски звања. Тоа е мојот професионален дом, а ангажманот во „Транспарентност Македонија“ одеше пробно и паралелно со мојата академска кариера.

Какви се контактите и соработката со македонската амбасада и македонското иселеништво во Хрватска, односно со Заедницата на Македонците во РХ?

КИЦ е дел од дипломатската мисија на РСМ во Хрватска и не е регистриран како посебна институција, туку функционира во рамки на ДКП-то. Заложби-

те на Македонија во делот на културната дипломатија во овој геополитички контекст е многу важна. Со сите притисоци што ги имаме и со нашите аспирации кон Европската унија, културната дипломатија може да помогне, а што е најважно нашиот политички естаблишмент навреме го увиде ова. Отворањето на КИЦ во регионот значи многу. Јани се отвори во Тирана, а планот е да се отвори и во Белград. Инаку, што се однесува до македонското иселеништво во Хрватска, морам да спомнам дека сум многу задоволна и горда на сето тоа што го видов. Јас познавав доста Македонци тука, но не бев толку запознаена со работата на друштвата и морам да признам дека сум фасцинирана од нивниот ангажман, нивната посветеност, волонтерската работа и сè што прават за да одржат слика на една благородна заедница. Во таа смисла сум многу пријатно изненадена и комуникацијата со нив ми претставува големо задоволство. Соработката би сакала да се продлабочи и сега кога ќе се отвори КИЦ ќе имаме уште еден простор кој што ќе биде отворен за заеднички активности и дружење.

Милена Георгиевска

Нашиот пат цело време нè водеше кон Загреб

За Вас, Загреб не е непозната средина, Вие еден период од животот го поминавте тука. Како ја доживувате хрватската престолнина, која за Вас сега е втор дом? Колку хрватската култура и начин на живеење има сличности со македонската, или пак, станува збор за една сосема поинаква култура?

Пред десетина години, заради работата на сопругот, а и мојата работа, се најдовме во Загреб и останавме година ипол (2012/13), јас добив научно-истражувачки престој на Филозофскиот факултет во Загреб пред да докторирам, а сопругот имаше неколку проекти во

хрватските театри. Во Хрватска поминавме една прекрасна година, што многу значеше за нашето семејство, некако ни го одреди животот. Направивме убав круг на пријатели, убави спомени, потоа ќерката дојде на студии во Загреб и некако патот цело време нè водеше наваму. Јас навистина Загреб го чувствувам како втор дом, а не како туѓа средина. Хрватскиот народ го сметам за многу близок, нашето минато е слично, тие имале среќа да се развиваат побргу од нас, но несобично ни даваат поддршка од секаков вид. Сите заедници имаат своја специфична култура, но хрватската за нас е блиска, сме биле

во иста држава, имаме заедничко минато кое нè поврзува, а секако повторно да ги споме-неме и македонско-хрватските културни врски. Мене хрватската култура ми е блиска, а сличностите и разликите би можеле да ги дискутираме на повеќе нивоа.

Успешна година за Македонците во Риека

Свечена седница на МКД „Илинден“, Советот на македонското национално малцинство за Град Риека, Советот на МНМ за Приморско-горанската жупанија и МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“

На 29 декември 2021 година во ресторанот „Наутика“ во Риека, се одржа свечена седница на четирите правни лица кои дејствуваат во просториите на МКД „Илинден“, а кои поради ограниченоста и епидемиолошките мерки, седницата не можеа да ја одржат во својот простор.

Седницата ја отвори претседателката на МКД „Илинден“, Ивона Дуноски Митев, која ги поздрави присутните и се наврати на изминатата 2021, која беше успешна година и покрај тешкотиите предизвикани од пандемијата.

Триесет години организирано дејствување

Акцентот на вечерта беше ставен на одбележувањето на 30. јубилеј на МКД „Илинден“ во текот на целата година, но и на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, која исто така, оваа година го прослави својот 30. роденден.

Во посебно „Македонско катче“ во ресторанот, беа изложени изданија на ЗМРХ – разни поетски збирки, романи и секако, неколку изданија на списанието „Македонски глас“, па така присутните беа запознаени со работата, членовите и активностите на Заедницата на Македонците во РХ.

За активностите остварени во текот на 2021 година, Советот на македонското национално малцинство за Град Риека и Советот на македонското национално малцинство за ПГЖ, зборуваа Лидија Божиќ, заменик претседател на СМНМ за Град Риека, Данијела Штанфел, претседател на СМНМ за ПГЖ, а во името на МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“, поздрави упати претседателот Илија Младенов.

На свечената седница беа поделени подароци за советниците на советите, а беа доделени и благодарници.

Македонски специјалитети и музика

По официјалниот дел од свечената седница, вечерта продолжи со одлично подготвени македонски традиционални јадења од кујната на ресторанот „Наутика“, а за музичкиот дел се погрижија музичарите на МКД „Илинден“, Јуре Ружиќ, Марјан Митев, Маја Вељак, Стефан Жабески и Елвис Дев-

чиќ, а пејачката група ги почести своите Илинденци со краток настап на одбрани песни.

Заврши уште една успешна година со активно дејствување на македонското национално малцинство во оваа област.

Со честитки за претстојните празници за здравје, среќна и берикетна нова година, членовите се поздравија и ја договорија првата средба за Божиќ, а воедно и првата активност за 13 јануари 2022 година, кога покрај одбележување на основањето на МКД „Илинден“, ќе биде и промоција на повторното издание на монографијата „Илинден – Риека“.

Гордана Квајо

Развивање на соработка во областа на медицината

„Риека и Приморско-горанската жупанија се од големо значење и интерес за развој на меѓусебните односи и соработката меѓу двете земји во економијата, културата, а особено во науката и медицината“, истакна амбасадорот Милаим Фетаи на средба со заменик градоначалникот на Риека, проф. д-р Горан Палчевски

фото: Ивица Николац

Македонскиот амбасадор во Република Хрватска, проф. д-р Милаим Фетаи и Маја Апостолова Балабурски од Амбасадата во Загреб, на 23 февруари 2022 година дојдоа во работна посета во Риека, каде реализираа средби со заменикот на градоначалникот на Риека, проф. д-р Горан Палчевски и претставници на МКД „Илинден“.

Продлабочување на меѓусебните односи

Неофицијалната посета кај заменикот градоначалник помина во пријатна атмосфера. На средбата, по запознавањето, амбасадорот Фетаи се заблагодари за приемот и изрази задоволство што на толку важна функција, заменик градоначалник, се наоѓа личност со македонско потекло. Тој истакна дека Риека и Приморско-горанската жупанија се од големо значење и интерес за развој на меѓусебните односи и соработката меѓу двете земји во економијата, културата, а особено во науката и медицината.

Заменикот градоначалник Палчевски истакна дека македонското малцинство е многу ценето и дел од мултикултурната Риека и ПГЖ. Со задоволство

ја прифати поканата за соработка, особено ставајќи акцент во областа на медицината и вети дека ќе ги испита можностите за соработка меѓу медицинските факултети во Риека и Скопје.

Амбасадори на татковината

Задоволство од оваа средба изрази и Гордана Квајо, членка на Управниот одбор на МКД „Илинден“, која истакна дека ова македонско културно друштво треба да биде врска помеѓу градот Риека и Македонија преку Амбасадата.

- Ние во МКД „Илинден“ не сме само културно друштво, туку на некој начин сме амбасадори на татковината Македонија во „домовината“ Хрватска, рече Квајо.

На крајот од разговорот, амбасадорот Милаим Фетаи изрази голема благодарност и задоволство и го покани проф. д-р Палчевски да оствари возвратна посета на Амбасадата во Загреб.

Гостите од македонската Амбасада беа и во кратка посета на МКД „Илинден“, каде беа срдечно пречекани од претседателката на Советот на македонското национално малцинство

во ПГЖ, д-р Данијела Штанфел, Санда Тренивска Хрељац, претседателка на СМНМ за Град Риека и Гордана Квајо, член на УО на МКД „Илинден“. Гостите и домаќините остварија пријатен и конструктивен разговор. Тие го изразија своето задоволство од повторната средба. На средбата, претставниците на МКД „Илинден“ ги изложија своите проблеми од ситуацијата во која се наоѓаат поради пандемијата и побараа финансиска поддршка и помош од Амбасадата, во рамките на нивните можности.

Гордана Квајо

Мало друштво со големо срце

МКД „Илинден“ заедно со останатите правни тела на Македонците од Приморско-горанската жупанија донираа дидактички материјали за децата од Детската болница „Кантрида“

Членовите на МКД „Илинден“, Советот на македонското национално малцинство за Град Риека и Приморско-горанската жупанија, како и МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“, на свечената седница одржана на 29 декември 2021 година, собраа одредена сума пари која од срце одлучија да ја донираат на децата од детската болница „Кантрида“. Марина Бојиќ, член на Друштвото, од средствата набави и подготви дидактички играчки и игри за околу 30 болни деца кои посетуваат основно училиште и градинка во склоп на детската болница „Кантрида“.

Училиштето во Детската болница во Кантрида е основано во ноември 1945 година и како такво е најстарото во Европа, а најверојатно и во светот, а денес е единственото болничко училиште во Република Хрватска. Од 1965 година се приклучи на основното училиште „Кантрида“ како негово подрачно училиште. Покрај училиштето, болницата има и болничка детска градинка, која е основана во 1947 година, а успешно и континуирано работи и денес.

Посета на детска болница

Лидија Божиќ, заменичка на претседателката на СМНМ за

Град Риека, д-р Данијела Штанфел, претседателка на СМНМ во ПГЖ и Гордана Квајо, членка на УО на МКД „Илинден“, „вооружени“ со подароците и во позитивно расположение, на 16 февруари 2022 година ја посетија детската болница.

Со топло добредојде, таму ги пречекаа директорката на училиштето Весна Жилиќ, раководителката на градинката, Сњежана Шолаја и наставничката по хрватски јазик, Аида Ахел, кои изразија голема благодарност за подароците и одушевување за целата акција. Во пријатен и емотивен разговор домаќините ги запознаа своите гости со историјата и делото на училиштето, а нашите претставнич-

ки во тој разговор успешно ги презентираа активностите на МКД „Илинден“ и целата организација на сите правни тела на Македонците кои се застапени на овие простори.

На крајот од посетата, директорката на училиштето Весна Жилиќ, во име на де-

цата и целиот персонал на училиштето и градинката, на членовите на МКД „Илинден“ им врачи подарок, прекрасен цртеж на трето одделение и брошура со сиче на работата на училиштето и градинката во одминатите 77 години.

Гордана Квајо

Денот кога се роди МКД „Илинден“

13 јануари 1991 година е датум кој не се заборава, ден кој е запишан со златни букви во историјата на најстарото македонско културно друштво во Република Хрватска, ден кога се роди „Илинден“. Денес, после 31 година, со гордост се сеќаваме на тие денови кога идејните творци Владо

Настески и група ентузијастички го основаа ова респектабилно културно друштво со желба и идеја да се негуваат македонскиот јазик и култура, и да се среќаваат и дружат Македонците.

дост и заедништво, но оваа година, за жал, не се слушнаа песна, весели гласови, македонски збор, не се одигра оро во ритмот на 7/8. Дојдовме до тоа „ново нормално“, и ни се украде нашиот ден на радост, но не ни се украде надежта и вербата дека повторно, веќе следната година ќе заиграат срцето и нозете и дека ќе се заори македонска песна. И нека сме живи и здрави, повторно со „жолта“ и гушнати ќе наздравиме за „Илинден“.

И секоја година, секој роден ден на МКД „Илинден“, достоинствено се прославува во неговите простории, низ песна и оро, наздравувајќи за долговечност на Друштвото со „жолта“ и со македонски специјалитети. И секоја година со радост се чекаше овој ден, ден на гор-

Г. К.

Фото: архива

150 години од раѓањето на Гоце Делчев

Поминаа 150 години од раѓањето на Гоце Делчев, една од врвните личности во македонската историја. Великан, револуционер, учител, визионер, хуманист. Делчев е роден на 4 февруари 1872 година во Кукуш, а убиен е на 4 мај 1903 година во селото Баница.

Со пригодна свеченост и бројни настани во Македонија е одбележано чествувањето на големиот јубилеј, каде државни делегации, политички партии, но и други претставници на разни здруженија му одадоа почит на великанот пред неговиот гроб во црквата „Св. Спас“ во Скопје, а беше одржана и панихида.

За човекот кој го разбираше светот како поле за культу-

рен натпревар меѓу народите, во Музејот на македонската борба беше отворена изложба што ја подготви Државниот архив на Македонија, а под покровителство на македонскиот претседател Стево Пендаровски. Преку изложбата, македонската јавност имаше можност да се запознае со документи, како што се преписки и писма на Делчев и неговите најблиски соработници што досега не биле објавувани.

- Одбележуваме 150 години од раѓањето на апостолот на македонското движење за државност и самобитност, Гоце Делчев, истакна претседателот Пендаровски.

Изложбата ги прикажува дејствувањето и улогата на

Гоце Делчев како организатор на македонското револуционерно национално-ослободително движење од крајот на 19. и почетокот на 20. век, односно како идеолог, учител, визионер и најзначаен раководител на Македонската револуционерна организација.

М. Г.

Македонски ракотворби

Оваа изложба е веќе традиционална и се организира години наназад со цел да се сочува, негува и промовира македонската етно култура

Во рамките на културната манифестација „Денови на македонската култура“, МКД „Охридски бисер“ од Загреб во просториите на Хрватската куќа – Материна прича организираше изложба насловена „Македонски ракотворби“. Изложбата беше отворена на 3 ноември 2021 година, а ја отвори претседателката на Друштвото, Виолета Штерјова. На отворањето се почитуваа епидемиолошките мерки за корона вирусот.

Оваа изложба е веќе традиционална и се организира години наназад со цел да се сочува, негува и промовира македонската етно култура. На неа беа изложени народни носии, пред-

мети, сувенири и ракотворби изработени од членките на етно работилницата „Разбој“ при Друштвото. Можеа да се разгледаат и различни македонски плетени и везени мотиви од минатото, како и украсени садови.

Убавината е во деталите

На отворањето, претседателката Штерјова раскажуваше за потеклото на изложените колоритни машки и женски носии, како и за вредната работа на етно работилницата. Присутните, меѓу кои беше и потпретседателот на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, Цветко Поповски, можеа да уживаат во убавината на разно-

видните експонати изработени и собирани од сите краеве на Македонија. „Убавината е во деталите“, истакна Штерјова.

Сето тоа беше збогатено и со понудените разни македонски традиционални специјалитети подготвени од кулинарската секција при Друштвото, а присутните особено ги развесели вкусната уникатна погача од водителката на секцијата, Нелка Тркуља.

Изложбата беше организирана под покровителство на Советот за националните малцинства на Република Хрватска и Хрватската куќа – Материна прича, а можеше да се посети до 8 ноември.

Елизабета Петровска

„Моми бисерни“ со онлајн настап

Распеано и весело беше на 14 октомври 2021 година во просториите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска во Загреб. Поводот беше снимањена аудио-видео материјал за музичката манифестација „44. Средби на загребски-

те музички аматери“, која поради епидемиолошките мерки за прв пат се организираше онлајн. Оваа традиционална натпреварувачка манифестација е во организација на „Загребскиот музички подиум“ при Центарот за култура Трешњевка, а во неа учествуваат вокални, инструментални и камерни аматерски ансамбли од Загреб и Загребската жупанија.

Пејачката група „Моми бисерни“ при МКД „Охридски бисер“

од Загреб, под уметничко и кореографско водство на Сафиудин Алимоски исполни две македонски народни песни, „Ој девојче, девојче, ти тетовско јаболче“ и „Јано мори, Јано леле, севдалино“. Облечени во колоритна македонска народна носија Момите изгледаа и звучеа прекрасно. Снимениот материјал на настапот беше позитивно оценет од стручната комисија на манифестацијата.

Е. П.

Мартинки за среќа

Најдобар начин да се зачува културното наследство на еден народ е да се негуваат неговите народни обичаи и традиција. Мартинки за среќа секоја година се изработуваат и во Загреб. Членките на етно работилницата „Разбој“ при МКД „Охридски бисер“ од Загреб и годинава на 1 март се собраа во просториите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска за да го продолжат овој стар македонски обичај.

„Традицијата продолжува“, вели Виолета Штерјова, претсе-

дателка на Друштвото, „низ преплетувањето на бела и црвена волница при што се создаваат различни форми на украси кои потоа се даруваат за здравје, среќа и убавина“.

А креативноста на мартинките е голема во вештите раце на домаќинките. Ги има секакви: машинчки, куклички, топчиња, бразлетни, брошови, привезоци... Се верува дека тие се предвесници на пролетта, а се поврзуваат со празникот наречен „Ксантика“, по божицата на цвекињата, љубовта и убавината.

Поддржувајќи ги традиционалните вредности во духот на фолклорот и старите мартовски обичаи што се пренесуваат од генерација на генерација, на работилницата се запеа и убава македонска народна песна.

Е. П.

Доделени Орден за заслуги и Повелба на Македонија

Постојат два можни пристапи во културата на паметење: едниот вели дека сегашноста го обликува нашето разбирање за минатото, а другиот дека минатото има влијание врз она што се случува во сегашноста и што се очекува да биде во иднината. Притоа, се разбира, овие два пристапа се комплементарни и не се исклучуваат“.

Ова го истакна македонскиот претседател Стево Пендаровски

на доделувањето на наградите Орден за заслуги на Македонија и Повелба на Македонија.

Овогодишни добитници на Орденот се Милица Стојанова, Милка Ефтимова и Стојна Вангеловска, а институциите Факултет за драмски уметности, Интернационален фестивал на филмска камера „Браќа Маџанџи“ и Национална установа Турски театар, како примери за највисоки национални вредности кои опстануваат со децении, се добитници на Повелби на Македонија.

М. Г.

Претставници на македонската култура и традиција

Петнаесет години од формирање на фолклорната група на МКД „Македонија“ – Сплит

Фолклорната група „Македонија“ – Сплит веќе 15 години со своето постоење го краси Македонското културно друштво „Македонија“. Формирана е 2007 година по иницијатива на тогашниот Управен одбор и членовите на Друштвото со идеја за ширење на македонските танци и ора и надвор од границите. За нивното претставување во Сплитско-далматинската жупанија и воопшто во Хрватска, посебно е заслужна Македонката со сплитска адреса, Блага Атанасоска Масачеси, водителка на фолклорната група „Македонија“.

И Хрватки играат македонски ора

Фолклорната група освен Македонки има и жени од хрват-

ската национална припадност кои перфектно ги знаат сите чекори и совршено ја претставуваат групата. Ги играат ората „Моминско“ во кореографија на Блага Масачеси и „Мариовска тресеница“ во кореографија на Бранко Шеговиќ. Многупати ова се игра како сплет на „Тресеница“ и „Пајдушко“. Потоа орото „Водарки“ чија кореографија е започната од Александар Петровски (група „Ѓердан“), а завршена од водителката Блага Масачеси, па „Оро низ Македонија“ во кореографија на Бранко Шеговиќ, како и многу други ора.

- Кога ќе се слушне македонскиот мелос во изведба на нашите играорки облечени во боите на Македонија, во прекрасните македонски носии, се пренесуваме во минатото и во нашата татковина. Во долгого-

дишната работа на МКД „Македонија“ на сите полиња кои ги негуваат и чуваат македонскиот јазик, култура и традиција, македонските песни и ора, може да се истакне дека фолклорната група „Македонија“ е срце и душа на ова Друштво, вели водителката Блага Масачеси.

Бројни настапи

Во изминативе години од многубројните настапи можеме да ги издвоиме оние во кои учествуваа сите национални малцинства на манифестациите „Тамо gdje je pjesma тамо je dom“ и „Kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina grada Splita“, како и многу други настапи во Република Хрватска. Исто така, учествуваа и на неколку манифестации во татковината Македонија.

Фолклорната група „Македонија“ 15 години претставува гордост на нашето Друштво и затоа оваа година се планира да се направи концерт за памтење.

Фолклорната група на МКД „Македонија“ е една од најпознатите во Сплитско-далматинската жупанија, а нивната работа остава белег и за генерациите што доаѓаат, посебно за Македонците кои живеат во Сплит.

По повод долгогодишното постоење на оваа секција во просториите на Друштвото во весела атмосфера, со македонска песна и оро, беше организирана прослава на која присуствуваа сите членови на секцијата. На прославата беа поканети и присуствуваа и пријателите на Друштвото, клубот „Пријатели“.

Марта Жаја

Планирање на активности за 2022 година

Македонското културно друштво „Македонија“ на 28 октомври 2021 година во неговите простории во Сплит, одржа Редовно годишно собрание. Собранието започна со топло „добре дојдовте“ упатено до членовите на Друштвото, кои во овие тешки времиња нè почестија со својата присутност.

Што се однесува до реализираните активности на Друштвото, претседателката Венка Џанко даде краток извештај за работата, во кој истакна дека поради пандемијата на ковид-19 манифестациите и другите планирани активности во добар дел беа откажани, а не беа одржани

ни ни пробите на секциите. Таа истакна дека оваа година ситуацијата е нешто подобра и има надежи да се создадат услови за одбележување на планираните активности во наредниот период.

На Собранието се расправаше и се договараше за Планот и програмата за работа, како и за Финансискиот план за 2022 година што треба да се поднесе до Заедницата на Македонците во Република Хрватска и до Советот за националните малцинства на РХ. И по таа точка членовите гласаа едногласно и без забелешки.

Работата на Собранието започна со предложување и ус-

војување на точките од дневниот ред, па следеше излагањето на претседателката Венка Џанко за извештајот за работата на МКД „Македонија“ – Сплит во 2020 година. Потоа потпретседателката Марта Жаја ги извести присутните за финансиското работење на Друштвото за 2020 година. И двете точки беа едногласно прифатени и усвоени од страна на членовите.

По завршување на состанокот следеше и мало дружење кое кај сите нас буди спомени од едни подобри времиња кои со нетрпение чекаме да се вратат.

Марта Жаја

Сашо Огненовски добитник на наградата „Книжевно перо“

Во просториите на МКД „Илинден“ во Риека на 6 декември, со песна во изведба на музичко пејачката група на Друштвото, започна вториот ден од 14. Меѓународен книжевен фестивал „Денови на пријателите на книгата“

Валерио Орлик, претседател на Хрватското книжевно друштво, нагласи дека оваа година меѓународната награда „Книжевно перо“ се доделува на неколку заслужни автори кои придонесуваат за ширење на културата во светот.

ХКД од Риека годинава наградата „Книжевно перо“, како дел од оваа манифестација, му ја додели на македонскиот автор Сашо Огненовски за долгогодишно книжевно творештво, промовирање меѓународна култура и соработка меѓу поединци и друштва. Валерио Орлик изрази задоволство дека може да ја додели оваа награда на авторот кој доаѓа од Македонија и кој првпат престојува во Риека.

Признанија и преводи

Сашо Огненовски, писател, преведувач, критичар, уредник

на литературни списанија и комуниколог, роден е во Битола во 1964 година. Дипломирал на ФДУ Скопје на отсекот за драмски актери во 1987 година. Во 2002 година магистрира на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од областа на комуникологијата, а во 2017 година докторира на Институтот за медиуми и комуникации при Правниот факултет „Јустинијан Први“. Пишува проза, поезија и есеи, како и книжевни критики и критики за театар и филм. Добитник е на неколку меѓународни награди за книжевност, а неговите дела се преведени на српски, словенски, хрватски, англиски и арапски јазик. Тој преведува од српски и англиски јазик. Живее и работи во Битола.

„Благодарен сум и воодушевен од целата оваа атмосфера. Допрва почнува соработката и заедништвото во духовна

смила кога е литературата во прашање. Воодушевен сум од хрватската литература, воодушевен сум од талентот на хрватските писатели. Слушнав стихови денес кои ме довикуваат за превод. Ова е најдобриот начин да се обедини духовното богатство на двете земји во едно“, истакна Огненовски на доделувањето на наградата.

Поетски маратон

- Наградата ја сфаќам како почеток на уште поголема соработка. Верувам дека ќе имаме убави моменти заедно, не само овде во Хрватска, туку и во Македонија затоа што доаѓам од Битола, град кој дише древност и благородништво, како што ги дише и оваа прекрасна Риека, посочи гостинот од Битола.

По презентацијата на книгите „Сивиот плоштад“, „Менување на минатото“, „Шума“, „Турнеја“ и четвртиот број на литературното списание „Книжевни елементи“ се поделија и благодарници.

Музичко пејачката група на МКД „Илинден“ изведе неколку песни, а програмата продолжи, како и секоја година, со поетски маратон.

Гордана Квајо

На каучот на Зигмунд Фројд

„Верувам дека книгата ќе најде на убав прием, зашто понудува еден чудесен поетски остров на којшто се вмрежуваат исконски и современи јанси до кои се допираат филозофијата, религијата и поезијата, и кои никого не го оставаат рамнодушен“ (Весна Ацевска)

Во ноември 2021 година Библиотека на Заедницата на Македонците во Република Хрватска се збогати со уште една интересна книга – излезе од печат првата книга поезија на македонски и хрватски јазик со наслов „На каучот на Зигмунд Фројд“ на авторката Јулијана Младеновска-Тешија.

Младеновска-Тешија е Македонка која живее во Осиек, а за себе вели дека е и Македонка и Хрватка, и скопјанка и осиечанка. Член е на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек и дописничка за „Македонски глас“. По професија е филозоф-теолог, професорка за филозофски предмети на Високото евангелско теолошко училиште во Осиек, но обожава и поезија, музика, фотографија. Има објавено една своја и уредено четири туѓи книги, досега напишала десетина стручни статии, ја добила наградата – стипендија на престижната Меѓународна фондација за истражување на мирот (ИПРАФ) за 2020 година.

Лирски бисери

„Јас не сум поетеса и ова не е книга на поезија“, ќе каже за

себе авторката, „ниту песните се сентиментални, патриотски и романтични. Ова се сведоштва на кршења и борби, излевања на хаосот кој единствено така, истресен во стих, можеше да стане знак, да ме упати на она што се случува внатре, да ми прозбори, како глас кој е и не е мој, за онаа другата Јулијана скриена зад девет јоргани, која жестоко ја боде зрното грашок...“

Песните во книгата не се преведени, туку се напишани на оригиналниот јазик на кој се создадени. За нив, рецензентката Весна Ацевска ќе напи-

ше дека се „заокружени лирски бисери, во длабоко страсна, искричава и искрена книга на чии страници е испишана ранливата историја на една љубопитна, современа, женска продуктивеност, израсната на речниот раб од еден преплетен цивилизациски простор каде што западните и источните филозофски, религиозни и уметнички (музички, поетски, ликовни) огништа ги вкрстувале своите пламени“.

Книгата е и наша препорака до читателите на „Македонски глас“, а може да се најде во печатена и електронска форма на веб страницата на Заедницата на

Македонците во РХ.

Елизабета Петровска

Растење

на син ми

Одбројуваме денови

Стискаме слики во катчињата на умот

Ги киселиме да траат

Во тегли со карирани капачиња

Им лепиме налепници против заборабот

Чекајќи го со растреперено срце

Мигот кога ќе ни останат само сеќавањата

Јулијана Младеновска-Тешија

Македонија е во мене како јазик, мирис и страст

Стихозбирката „На каучот на Зигмунд Фројд“ на Јулијана Младеновска-Тешија претставена во Осиек

Пред бројна публика на 22 февруари 2022 година, во уметничката галерија „Валдингер“ во Осиек, меѓу 23 платна на 6 млади осиечки уметници, беа отворени „28. Денови на македонската култура“ во организација на МКД „Браќа Миладиновци“ од Осиек.

Манифестацијата ја отвори поетскиот првенец на Јулијана Младеновска-Тешија, „На каучот на Зигмунд Фројд“, стихозбирка со 62 песни, 40 на хрватски и 22 на македонски јазик, чиј издавач е Заедницата на Македонците во Р. Хрватска со поддршка на Советот за националните малцинства на Р. Хрватска. На настанот присуствуваа претставниците на македонското национално малцинство за Град Осиек, Јагода Тренеска Цветичанин и за Осиечко-барањската жупанија, Драгољуб Сиљаноски, директорката на галеријата „Вајдингер“, Љерка Хедл и бројни други гости од уметничкиот, културниот и општествениот живот на градот.

Јазикот на поезијата

„Со радост ја прифативме идејата книгата да се претстави кај нас, зошто една од целите на Градските галерии Осиек е токму промоција на уметноста. А уметничкиот збор на Младеновска-Тешија секако го заслужува тоа и совршено се вклопува во годината кога галеријата „Валдингер“ го слави својот 15. роденден“, рече директорката Љерка Хедл.

Оваа година, манифестацијата „Денови на македонската култура“ ќе трае цела година. „Планираме различни настани кои ќе бидат организирани во Осиек, Нашице, Скопје и на други места, со кои ќе ја промовираме македонската култура во нашата жупанија и пошироко. Вечерашниот настан ги поврзува нашите две татковини, Македонија и Хрватска со јазикот на поезијата“, рече Борис Трајановски, потпретседател на Заедницата на Македонците во Р. Хрватска и претседател на МКД „Браќа Миладиновци“ Осиек.

Претставувајќи ја книгата, уредникот Бранко Чегец (Меандар Медиа, Загреб) истакна дека станува збор за „една необична двогласна книга на авторка која се истражува самата себеси. Ова е книга на двоини кои се атипични: во неа нема превод, песните се во два слоја, пишувани од две перспективи, речиси како да ги пишувале две личности. Биполарноста почнува со билингвизмот, но не завршува на него. Јулијана е личност која доаѓа од поинаков (македонски) контекст и тој контекст ни се пренесува јазично во нашиот, хрватскиот. Можам дури да речам дека станува збор за две паралелни книги, преплетени во една.“

Во претставувањето исполнето, и со смеа, и со длабок разговор, учествуваа познатите поети Иван Зринушиќ и Бруно Коиќ, новинарката Ивана Раб Гуљаш која го водеше настанот,

како и авторката на стихозбирката, Јулијана Младеновска-Тешија. Во својот воведен осврт, Ивана Раб Гуљаш ја долови Јулијана лично: како жена, филозоф и професорка, како пријателка и сопруга, која во Осиек внесува македонски жар и радост со својот ведар дух, активизам и пишување. Поетот Зринушиќ се осврна на филозофијата на поезијата на Младеновска-Тешија која „се манифестира во анти-ставот на не-поетеса, но и во прашањата за сопствената женскост, смртта и страста, детството, политиката, верата, со што читателот е во ситуација и самиот да одговара на овие прашања“. А, Бруно Коиќ читаше песни на хрватски јазик одбирајќи ги оние нему блиски по сензибилност.

За детството и зрелоста

Запрашана да објасни зошто напишала книга како дијалог со Фројд, Јулијана Младеновска-Тешија рече: „Тоа е симбол за моите внатрешни борби со и без ракавици, околу најинтимните прашања на идентитетот“, а

на прашањето дали има разлика помеѓу песните на македонски и хрватски, таа рече дека првите се „песни на детството, мирисот и страста кои ги поврзувам со Македонија“, додека вторите се „песни на зрелоста и одвојувањето, па повторното пронаоѓање во новата татковина, за љубовта со сопругот и синот, на новиот јазик кој е поеднак-

во мој“. Песната „Растење“ од поетската стихозбирка на Младеновска-Тешија минатата есен се објави во познатото списание за литература „Современост“, а книгата ќе биде претставена во Скопје, во април оваа година.

По завршувањето на настанот, гостите беа пречекани во МКД „Браќа Миладиновци“ каде дружењето крај богатата

трпеза траеше уште неколку часа. За прекрасниот завршеток се погрижија вредните членки на етно кулинарската секција „Везилки“, но и сите членови на Друштвото кои како добри домаќини беа вклучени во вкупната организација на настанот.

Јулијана Тешија

Фото: Гргур Марко Иванковиќ и Јасмина Горјански

Осмомартовски дружења

„Вардарки“ и „Т'га за југ“ со цвеќиња

Ем убав празник, ем ден полн со дружења: во МКД „Браќа Миладиновци“ во Осиек, овој 8 Март беше весело. Внимавајќи на пандемијата, и едни на други, членовите на секциите „Вардарки“, „Танец“, етно кулинарската „Везилки“ и инструменталната „Т'га за југ“ решија да вежбаат, но и да организираат нешто за душа.

Настаните беа работни, оти секциите имаа проби: накитени со мартинки, „Вардарките“ пееја вежбајќи нови песни во Друштвото во придружба на во-

дигителот на инструменталистите „Т'га за југ“, Кирил Наумов, а „Танец“ танцуваше во салата на Месната заедница.

„Нашите членови се подготвуваат за настапи и за една поинаква година без панде-

Разиграниот „Танец“ на проба со Мирта Гало

Распеаните „Вардарки“ накитени со мартинки

мија“, рече Мирта Гало, водителката на „Танец“, додека Јагода Тренеска Цветичанин, водителката на пејачката група не ја криеше радоста што „Вардарките“ се распеаја во живо, „прв пат во оваа година“.

А кога мирисите од кујната го исполнија просторот во Друштвото, сите се собраа околу она што етно кулинарската секција го подготви како додаток за денот: слатки и солени јадења, за радост на душата и телото! Прекрасен завршеток на забавата беа момците

од Друштвото кои се појавија со торби полни цвеќиња и чоколади.

Овој настан во МКД „Браќа Миладиновци“ се одбележува секоја година во знак на сеќавање на борбата на жената за економска, општествена и културна рамноправност.

J. T.

Деликатеси на етнокулинарската секција „Везилки“

Зборувај ми на својот јазик

Тамара Спиркоска

Јазикот е културно наследство во кое се обединува духовната и материјалната култура на човештвото. Преку заедничките активности децата припадници на националните малцинства во Загреб и Хрватска се дружат, ја запознаваат меѓусебната културна различност и нивниот мајчин јазик што претставува непроценливо богатство.

По повод Меѓународниот ден на мајчиниот јазик, што се одбележува на 21 февруари, ученици од основни и средни училишта, припадници на националните малцинства на Град Загреб, кои го изучуваат својот мајчин јазик и култура по моделот Б и Ц на Министерството за наука, образование и спорт на РХ, на албански, босански, чешки, унгарски, македонски, полски, ромски, српски и украински јазик, како и ученици по албански јазик и култура од Велика Горица, со своите наставници и специјалните гости од Здружението за глуви

Ученици во ОУ „Никола Тесла“ и ОУ „Аугуст Харамбашиќ“

и слепи лица во Загреб, и годинава подготвија пригодна програма со назив „Зборувај ми на својот јазик 2022“.

Поради епидемиолошките ковид мерки програмата не се одржуваше во живо, туку се подготви аудио-видео филм со настап на учениците. Настанот беше во организација на Координацијата на советите и претставниците на националните малцинства на Град Загреб.

Македонски јазик

Македонското малцинство го претставува ученици од Загреб кои изучуваат македонски јазик и култура по моделот Ц. Ученичката Тамара Спиркоска од Првата гимназија во Загреб ја рецитираше песната „Кога ја љубев Дениција“ од поетот Петре М. Андреевски на музика од светски познатиот македонски пијанист Симон Трпчески, делото „Ој девојче, тетовско јаболче“, а програмата

Преку заедничките активности децата припадници на националните малцинства во Загреб и Хрватска се дружат, ја запознаваат меѓусебната културна различност и својот мајчин јазик што претставува непроценливо богатство

ја подготви наставничката Ивана Брезовец. Точката со учениците од 2. до 8. одделение во ОУ „Никола Тесла“ и ОУ „Аугуст Харамбашиќ“ од Загреб, ја подготви наставничката Деспина Белчовска Велинска, а ја изведе песната „Секој“ од Златно славејче и Даниел Кајмаковски. Филмот со настапите беше прикажан во емисијата „Призма“ на ХРТ, а можеше да се погледа и на фејсбук страницата на Координацијата.

„Секому треба да му се овозможи да се изразува и да твори на јазикот што ќе го избере, особено на својот мајчин јазик“, запишано е во Декларацијата на УНЕСКО. Македонскиот јазик е темелно обележје на македонскиот народ, негова историја, меморија и современост. Да го зачуваме и негуваме нашиот мајчин јазик не е само долг кон нашите предци и потомци, туку и обврска на сите што го сакаат, почитуваат и го зборуваат македонскиот јазик.

Елизабета Петровска

Ден кога се сакаат виното и љубовта

Со желби за берикет, во домовите мир и хармонија, во душите радост и среќа, а во срцата љубов за сите, членовите на МКД „Охридски бисер“ и нивните гости го прославија овој ден

МКД „Охридски бисер“ од Загреб традиционално го прославува 14 февруари како двоен празник на „Св. Трифун и Св. Валентин“. Манифестацијата се одржува во рамките на „Деновите на македонската култура“ во Загреб, а годинава се одржа на 15 февруари во просториите

на Заедницата на Македонците во Република Хрватска, под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ.

Свети Трифун – заштитникот на лозјата и овошките е празник на православните христијани, а Свети Валентин – заштитникот на љубовта и вљубените е празник на католиците,

но Македонците во Хрватска ги слават виното и љубовта заедно. Тоа го истакна претседателката на Друштвото, Виолета Штерјова, поздравувајќи ги присутните меѓу кои беа македонскиот амбасадор во Република Хрватска, Милаим Фетаи, директорката на Културно информативниот центар на Македонија

во Загреб, Наталија Поповска, потпретседателот на ЗМРХ, Цветко Поповски и други.

Здравица за плодна година

Со желби за берикет, во домовите мир и хармонија, во душите радост и среќа, а во срцата љубов за сите, членовите на Друштвото и нивните гости го прославија овој ден кога се сакаат виното и љубовта. Водителката на литературно-драмската секција „Ленка“ и на ра-

ботилницата по македонски јазик за возрасни при Друштвото, Лидија Бариќ, говореше за значењето на овие два празника, а Јангел Малинов симболично го изврши обичајот – обредно ги закрие фиданките на вините лози и ги попрска со вино и ракија. Потоа се наздрави за плодна година, за здравје и долговечност, за успех и подобар живот.

На прославата беше претставена и изложба на ракотворби од членовите на етно рабо-

тилницата „Разбој“, а богатата трпеза со македонски специјалитети беше подготвена од членовите на кулинарската секција при Друштвото, со неизоставната свечена погача на водителката Недка Тркуља. Не изостанаа ни музиката и песната, за која беше задолжен Сафиудин Алимоски, водител на пејачката и инструменталната секција при Друштвото.

Елизабета Петровска

Наградата „Предраг Матвејевиќ“ за македонскиот поет Борче Панов

Во голема конкуренција меѓу книгите од стотина значајни писатели од поранешните ЈУ републики, познатиот македонски поет Борче Панов ја доби меѓународната книжевна награда „Предраг Матвејевиќ“ за 2021 година за збирката поезија „Бричење балон“. Преводот на книгата е на српскиот писател Душко Новаковиќ, а ја објави Друштвото на писателите на Србија со финансиска помош од Министерството за култура на РМ, во рамките на проектот за преводи на книги на значајни македонски писатели.

Наградата на Панов му беше врачена на 7 ноември 2021 година во библиотеката „Богдан Огризовиќ“ во Загреб. „Оваа награда не е само лично признание, туку и признание за македонската книжевност“, изјави

Панов по повод наградата. На настанот стихови рецитираа Енес Кишевиќ и македонската актерка и шансонирка, Костадинка Велковска.

Книжевната награда „Предраг Матвејевиќ“ ја доделува порталот „Радио Горњи град“ и ќерката на Предраг Матвејевиќ, Сузана Матвејевиќ, во соработка со Малцинското друштво на писатели во Хрватска, за литературно дело без разлика на жанрот, коешто покрај кни-

жевниот квалитет, ги одразува вредностите кои ги застапуваше и претставуваше големиот хрватски и босански писател, професор и хуманист Предраг Матвејевиќ (1932-2017). Наградата се доделува секој 7 ноември на неговиот роден ден за книги објавени во последните три години.

Е. П.

Богати македонски обичаи

Го песни, разговори и негување на обичаите, на 6 јануари во просториите на Друштвото, МКД „Билјана“ во Задар, беше одбележан Бадник, вечерта пред Божиќ. Дел од богатите македонски обичаи ги практикуваат и Македонците во Хрватска. Така, МКД „Билјана“ во рамките на Деновите на македонската култура реализираше програма наречена „Бадник“.

Бројни македонски записи и легенди беа презентирани од страна на претседателката на Друштвото, Мирјана Мајиќ, која е воедно и водителка на литерарно-драмската секција „Записи со љубов“.

- Можеме да речеме дека Македонија има многу убави

обичаи и легенди и тие се разликуваат од град до град, и од село до село, рече Мајиќ.

Секако, се вртеше погача со паричка и со голем восхит се очекуваше кај кого ќе падне паричката. Мајиќ прва ја скрши погачата и напомена дека првото парче се остава на Господ, второто на домаќинот на куќата, во овој случај на Друштвото, а останатите се за членовите на семејството, односно во овој случај, на Друштвото. Според верувањето, годинава среќа ќе ја прати членката Дарија Тица, кај која се падна паричката, по што присутните ѝ честитаа. Се пееја коледарски песни и се носеше кошница полна со овошје и бонбони, токму така како што им останало во сеќавањето

од детството во Македонија. Беше подготвена и бадникова трпеза со посни јадења.

Така, уште еден Бадник беше одбележан во Задар од страна на МКД „Билјана“.

А. Г.

Деновите на македонската култура во Задар беа збогатени со уште една програма која што се однесува на

Свети Трифун и Валентин

два светци, Св. Трифун и Св. Валентин. Настанот е реализиран во просториите на Македонското културно друштво „Билјана“ од Задар.

- Ковидот ни го ограничи дружењето, но, ете успеавме барем да се присетиме на овие два светци, рече Мирјана Мајиќ, претседателка на Друштвото.

Како и секогаш, обичаите и легендите ги подготви Мајиќ, која е воедно и водителка на литерарно-драмската секција „Записи со љубов“. Мирјана Мајиќ многу обичаи и легенди ги запаметила во своето детство. За овој ден кошницата беше полна со овошје, симболично, бидејќи Св. Трифун го нарекуваат и заштитник на лозјето и овошјето. Во кошницата се најде и ма-

кедонско вино, како симбол на грозјето.

Бидејќи беше и Св. Валентин, дел од програмата беше посветена и на овој светец, па се читаше љубовна поезија. Но, се покажаа и членовите на кулинарската секција „Трпеза со љубов“, а трпезата навистина освен што беше подготвена со љубов, беше и полна. Разговори се водеа околу овие два празника кои се одбележуваат во ист ден.

Св. Валентин во поново време го слават и многу млади како „Ден на вљубените“, а претседателката на Друштвото, Мирјана Мајиќ, за оваа прилика им подари на присутните по една роза со желба да се сакани и да сакаат.

А. Г.

ICC 3D d.o.o.
 DEZINFEKCIJA • DEZINSEKCIJA • DERATIZACIJA
 Radnička cesta 75 • 10000 Zagreb
 tel.: 01/60 40 100 • fax: 01/60 40 103
 mob: 091/5251 141
 e-mail: icc-3d@icc.hr

**Razlika koja se vidi.
Savršeno je moguće.**

Весело и распеано на осмомартовската прослава

Честитки за жените по повод празникот, со желба и натаму безусловно да се залагаат за остварување на своите права и да останат доследни во својата упорност за рамноправно учество во јавниот, општествениот и економскиот живот

М КД „Охридски бисер“ од Загреб со своите членови и гости, и годинава го прослави Меѓународниот ден на жената – 8 Март. На самиот ден во просториите на Заедницата на Македонците во Република Хрватска претседателката на Друштвото, Виолета Штерјова, ги поздрави присутните меѓу кои беа Зорица Велиновска, членка на Советот за националните малцинства на РХ, Наталија Поповска, директорка на Културно информативниот центар на Македонија во Загреб, Ирина Ангелова Попржан, потпретседателка на Советот на македонското национално малцинство за Град Загреб, Костадинка Велковска, позната македонска актерка и шансонирка, и други.

Програмата започна со беседа за значењето на овој празник, за што говореше Наталија Поповска. За оваа прилика таа одбра неколку биографии на жени од македонската историја кои ги красат префинети сетила, заигран и ведар дух, посветеност, но и жестокост, непоколебливост и храброст, како што се Калипсо Налча, пијанистка, актерка и прва жена диригент во Македонија, Роса Плавева, Милка Ефтимова, примадона,

алт и мецосопран певица, доајен на Македонската опера и редовен професор на Факултетот за музичка уметност во Скопје, Рајна Алексова и Атина Бојаци, единствена жена во светот што ги преплива Средоземното море и каналот Ламанш.

Роза за секоја жена

Потоа следеа рецитали на тема за жената од членовите на работилницата по македонски јазик за возрасни при Друштвото. На прославата свој настап имаше и пејачката група „Моми бисерни“ која под водство на Сафиудин Алимоски исполни неколку македонски народни песни. За трпезата пак, беа задолжени членките на кулинарската секција кои со водителката Недка Тркуља приготвија

убави и вкусни македонски деликатеси.

По службениот дел, Горан Коров и Јангел Малинов на сите жени им подарија по една роза и дружењето продолжи во пријатна и весела атмосфера, со песна и оро, како и со честитки по повод празникот, со желба и натаму безусловно да се залагаат за остварување на своите права и да останат доследни во својата упорност за рамноправно учество во јавниот, општествениот и економскиот живот. Сите меѓусебно си посакаа и добро здравје, среќа и успех.

Прославата беше организирана во рамките на „Деновите на македонската култура“ под покровителство на Советот за националните малцинства на РХ.

Елизабета Петровска

Положбата на жените денес

На 6 март МКД „Билјана“ од Задар, во рамките на манифестацијата „Денови на македонската култура“ ја реализираше програмата „Во пресрет на Денот на жените“. Собрани во просториите на Друштвото, пред присутните зборувааше претседателката Мирјана Мајиќ, на тема „По-

ложбата на жената во денешното општество“.

Се разви разговор со дискусија како жените и денес не се доволно застапени во некои институции, особено на раководни позиции и не се почитувани исто како и машкиот пол. Секој со аргументи ги изнесуваше своите примери и сознанија.

Потоа, Мирјана Мајиќ се надоврза на празникот Прочка кој се одбележуваше тој ден во Македонија и на присутните гости и членови на Друштвото им објасни какви се обичаите кои се дел од богатата македонска традиција. Таа, како што е редот, побара прошка, ако нешто им згрешила. Овој обичај со простувањето наиде на големи симпатии кај присутните гости кои не се Македонци и не ги познаваат обичаите.

Членовите на литературно-драмската секција со нивните гости поетеси кажуваа свои песни посветени на жената, мајка, баба, сестра, ќерка... Дружењето продолжи со пригодна закуска подготвена од кулинарската секција „Македонска трпеза“. Се изрази надеж дека во иднина ќе се подобри положбата на жената.

Мирјана Мајиќ, која е и претставничка на македонското национално малцинство во Задарската жупанија, на жените им подари по еден букет рози.

Антонела Галиќ

8 Март – потсетник на борбата за женските права

Меѓународниот ден на жената – 8 Март и оваа година беше одбележан во просториите на Македонското културно друштво „Македонија“ од Сплит. Се читаа текстови посветени на жената, а вообичаено на овој ден се подаруваат цвеќе и подароци. Најважно од сè, сепак, беше дружењето помеѓу членовите.

- Секој ден е денот на жената. Жената треба да се почитува и сака секој ден од годината, а 8 Март е само добар потсетник за тоа, истакна претседателката на Друштвото, Венка Џанко.

Се разговараше и за знаењето на празникот кој има меѓународен карактер, но и за неговата историја.

Тоа е ден кога се одбележува борбата на жените за економска, политичка и социјална рамноправност со мажите. Кога би се вратиле назад, историски идејата за одбележување на посебен ден посветен на жените потекнува од почетокот на 20. век, а на неа посебно инсистираше социјалистичкото движење. Првиот Ден на жената е одбележан на 28 февруари 1909 година во САД по иницијатива на Социјалистичката партија на Америка. Во 1910 година, под закрила на Втората интернационала во Копенхаген е одржана Првата меѓународна конференција на жените и на неа е одлучено да се прославува Меѓународен ден на жената, но без да биде утвр-

ден точен датум. Следната година, на 19 март 1911 година, овој празник по првпат е прославлен од страна на повеќе од милион луѓе во Австрија, Данска, Германија и Швајцарија. На 8 март 1913 година жените ширум Европа одржуваа мировни собири, а 1957 година е прогласена за Меѓународна година на жената и ОН од тогаш официјално го одбележуваат овој празник.

Марта Жаја

Најголемото дискографско признание за Влатко Стефановски

На 7 декември 2021 година во концертната сала „Ватрослав Лисински“ во Загреб, најголемиот гитарист на овие простори и еден од најдобрите во Европа и светот, Влатко Стефановски, одржа концерт пред бројна публика.

Стефановски на концертот го промовираше актуелниот албум „Taftalidze Shuffle“, настапувајќи со своето Трио, во кое е неговиот син Јан Стефановски на тапани и Иван Кукиќ на бас гитара, а на кое се приклучи и Дамир Имери на клавијатури и оргули, па во еден миг триото стана квартет. Потоа следеше уште поголемо изненадување за публиката кога на

сцената ненајавено се појави Раде Шербеџија.

Врвната музичка изведба која траеше два и пол часа започна со легендарната „Успаванка за Радмилу М“. Следеа „Сеир“, „Кандилче“, „Верба, надеж, љубов“, „Џипси сонг“, „Не си го продавај Кољо чифликот“, „Калајдиското оро“ и многу други. Со Раде Шербеџија ја изведоа една од најпознатите и најубавите македонски народни

песни „Елено ќерко“, за што добија голем аплауз од публиката. Тие изведоа песни од актуелниот албум „Taftalidze Shuffle“, како и од времето на „Леб и сол“, незаборавните „Како какао“, „Чукни во дрво“, „Бистра вода“... На бис ги исполнија „Абер дојде Донке“ и „Скопје“, а публиката ги награди со заслужени оваци.

Концертот беше повод и за посебна церемонија. За исклучи-

телни дискографски достигнувања во музиката, претседателот на Хрватското дискографско здружение и директор на „Кроација рекордс“, Желимир Бабогредац, на Влатко Стефановски му го врачил најголемото дискографско признание – Мултиплатиниумска награда за извонредни дискографски достигнувања. Сосема заслужено за македонскиот музички амбасадор, гитарист и кантавтор, композитор на театарска и филмска музика, како и учесник на многубројни проекти со светски познати музичари. Убав повод за повторно гостување на Стефановски во Загреб.

Е. П.

Кочани оркестар повторно во Загреб

На 21 јануари 2022 година, во загребскиот клуб „Boogaloo“ пред бројна публика настапи македонската етно џипси брас атракција „Кочани оркестар“. Како нивни специјални гости на концертот настапија танчерските групи „Nipriye“ и „Walde“, а потоа следеше забава и дружење на танчерското шоу „Balkan fiesta party“.

Групата „Кочани оркестар“ е меѓународна концертна ромска атракција позната по своите редовни настапи во Загреб. На првата хрватска турнеја во 2003 г. во „Творница“, под диригентство на Исмаил Салиев, „Кочани оркестар“ ја воодушеви публиката и заслужено доби статус на најдобра трубачка група. Во 2007 г., групата доби-

ва ново, искусно водство на Билент Салиев, синот на Исмаил, и постепено се зајакнува со помлади членови.

Музичкиот стил на овие неуморни трубачи е мошне интересен и уникатен. Ромската традиционална музика е основа на нивниот стил низ кој брзите ора и свадбените весели ритми се преплетуваат со тажните и меланхолични елегии. Како музичари со ромско потекло од Македонија, тие ѝ придаваат големо значење токму на македонската народна музика, со мали примеси на мексикански мелос. Но, од нивните инструменти може да се слушнат и балкански, турски и други влијанија, а и фанки цез со виртуозни импровизации на солисти и популарни актуелни песни во нивните оригинални верзии.

„Кочани оркестар“ досега има издадено пет албуми: „A Gypsy Brass Band“, „L'orient est rouge“, „Gypsy Mambo“, „Alone At My Wedding“ и „The Ravished Bride“. Во подготовка е и шестиот студиски албум, а имаат планови и за соработка со хрватски естрадни уметници.

Е. П.

Жената денес и низ вековите

Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, во рамките на „Деновите на македонската култура“ во Истра, го одбележа Меѓународниот ден на жената – 8 Март, во просториите на Друштвото

Програмата, која е финансирана од Советот за националните малцинства на Република Хрватска, Истарската жупанија и Град Пула, ја започнаа хорот и оркестарот на Друштвото. Претседателката Милена Златеска ги поздрави присутните со една своја емотивна песна посветена на мајката под наслов „На мојата мајка“, од нејзината четврта книга „На брегот“, која зборува колку е важна преградката, раката на секоја мајка, без оглед колку години човек има, секогаш присуството на мајката дава топлина и чувство на сигурност.

Потоа Златеска ги поздрави присутните гости кои посебно ја збогатија оваа вечер. Во име на македонската амбасада во Република Хрватска беа Маја Апостолова Балабурски, ополномоштен министер и заменик на амбасадорот во РХ и Смиљана Трпковска, административно конзуларен референт на Македонија во Хрватска, а во име на градоначалникот на Град Пула беше присутна Лена Радуниќ, раководител за култура и развој на цивилното друштво.

Маја Апостолова Балабурски, поздравувајќи ги присутните од името на македонската амбасада, рече дека посебно ја радуваат вакви средби со Македонците, ја радува што се негува традицијата и културата надвор од татковината, што не се заборава македонскиот јазик.

Со изложба и песна

Раководителката за култура на Град Пула, Радуниќ, посебно ја нагласи улогата на Друштвото кое работи интензивно и е едно од најактивните во Истра.

Пригодно за овој празник и за улогата на жената денес говореше Златеска. Михаел Јанев-

ски, најмлад член на Друштвото, рецитираше неколку стихови посветени на мајката, а за жената низ вековите зборуваше Сашка Соломоновска Јаневска, наставничка по македонски јазик по моделот Ц и претседателка на Советот на македонското национално малцинство во Истарската жупанија.

На настанот беа присутни претставници на сите асоцијации на македонското малцинство на Истарска жупанија и Град Пула; тука беа и претседателот на Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула, Зоран Петровски, и потпретседателот Ратко Златески, а во името на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула, потпретседателот Игор Јаневски.

Во чест на жената, беше претставена изложба на уметничка керамика на Радојка Крамар. Посебно важно е што нејзината керамика се наоѓа во повеќе галерии низ цела Хрватска и дека се продава. Вечерта ја збогати и истарската музика, михот на Драго Драгузет и него-

вите стихови, како и стиховите посветени на жената од Авелина Дамијањевиќ Драгузет. Стихови посветени на жената читаа и Славица Лончариќ Ѓугум „Буди дама“ и Радојка Крамар, која покрај тоа што се занимава со уметничка керамика пишува и поезија.

На крајот настапија хорот и оркестарот на Друштвото со водителката Бисерка Кухта и Среќко Савретиќ, кој настапи со виолина. Вечерта продолжи со богата трпеза и македонско оро.

Македонските асоцијации во Истра не мируваа, така што дружењето по повод празникот на жената го продолжија, или го повторија, и во просториите на Советот на македонското национално малцинство за Град Пула на 12 март по иницијатива на претседателката на Советот на МНМ во Истарската жупанија, но, оваа вечер славеа само жените со пригодна закуска.

Михаела Златеска

Искрена и пожртвувана љубов кон ближните

По подолгата пауза предизвикана од ковид-19, од просториите на МКД „Илинден“ се слушнаа радосни гласови, се слушна песна. Членовите на Друштвото, собрани, расположени, со звуците и мирисите на Македонија, одбележаа два големи празника, Прочка и 8 Март.

За Прочка на 6 март, како и претходно, членови на Друштвото се собраа и според обичајот некои од нив се маскираа, како знак на еден од главните обележја на празникот.

Прочка или Велики поклади е ден во православно христијанство на меѓусебно простување помеѓу верниците, пред почетокот на Велигденскиот пост, а го означува и крајот на зимските и почетокот на пролетните празници. Прочка е празник на искрена-

та и пожртвуваната љубов кон ближните. Секој треба да го следи примерот на Господ Исус Христос за безусловно и безгранично проштевање.

Прошка бара помладиот со зборовите „Прости ми“, а постариот одговара „Простено да ти е од мене и од Бога“.

„Грешките се дел од нас. Тие се како камења што долго ги носиш и сè потешки стануваат. Затоа е овој ден. Да ги фрлиме тешкотиите и да продолжиме да

живееме во љубов. Простете и простено ќе ви биде”.

(Младен Колариќ)
Ивона Дуноски Митев, прет-

седателката на Друштвото, од името на МКД „Илинден“ и од свое лично име, ги поздравиле присутните истакнувајќи ја важноста на одбележувањето на овој ден. Со неколку зборови се обрати и Христина Грозданоска од името на МПЦО „Св. цар Константин и царица Елена“.

Во продолжение на програмата беше одбележан и Меѓународниот ден на жената – 8 Март. Со краток осврт за историјата и значењето на овој ден, се обрати претседателката на Друштвото, Ивона Дуноски Митев. Миодраг Шалевски, член на Друштвото, им врачеше цвеќе и им го честиеше Денот на жените на сите припаднички од понежниот пол.

За празничното расположение придонесе и музичко пејачката група на МКД „Илинден“ со песна и музика.

Гордана Квајо

Задушница

Го светлината на присветлите и мирисот на темјанот, на 26 февруари, во молитва за душите на починатите, верниците на МПЦО „Свети цар Константин и царица Елена“ се собраа на парастос предводен од парохискиот свештеник на МПЦ во Хрватска, протојереј ставрофор Кирко Велински.

Заедно со отец Кирко, на радост на сите

присутни, по долга пауза заради здравствени проблеми, на службата за задушница, активно и со исполнето срце, учествуваше и Илија Христовулов, „добриот дух“ на оваа мала Црковна општина.

Со палење свеќи, пченица и вино, отец Велински, со молитва и со зборови исполнети со љубов и почит, со читање на имињата нè потсети на сите наши драги

Фото: архива

покојни. На крајот од Богослужбата упати молитва за здравје до сите присутни и до сите

Г. К.

„Вино и љубов“

Денот посветен на Св. Трифун и Св. Валентин, Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула, традиционално го одбележува секоја година, така и оваа, на 14 февруари во склопот на „Деновите на македонската култура“ во Истра

Од царот бил награден со многу дарови, што на враќање ги разделил на сиромасите. Кога имал само 21 година бил погубен од тогашната власт која била против христијанството, бидејќи не сакал да се одрече од својата вера.

Истото тоа се случило и со Св. Валентин, кој бил погубен од истата причина. Тој се смета за заштитник на вљубените и на овој ден вљубените разменуваат дарови, а овој обичај во поново време станува сè повеќе прифатен од младите. Меѓутоа љубовта се искажува и кон семејството и пријателите. Валентин на латински значи здрав, па од тука потекнуваат и молитвите за здравје на овој ден, особено упатени до Св. Валентин од болните.

Го песната „Капка вино“ на Милена Златеска, претседателка на МКД на ИЖ „Св. Кирил и Методиј“, започна програмата која беше посветена на темата што се обработуваше на 14 февруари. Таа зборуваше и за животот и делото на овие двајца светители, а и за традицијата кон која и денес се придржуваат граѓаните и на двете држави, Македонија и Хрватска. Едниот светец е заштитник на виноградарството, на лозјето и виното, а другиот на љубовта, па од тука и темата „Вино и љубов“.

тели биле христијани и од тука се јавила љубовта кон Христовата вера. Уште од раното детство имал способност да исцелува. Со Божја помош лечел болни од разни болести, па така на 17-годишна годишна возраст ја излечил царската ќерка во Рим.

„Мојата љубов го има твоето име“

Во чест на овие два празника, во просториите на Друштвото во Пула беше промовирана збирката поезија „Мојата

Погубени за верата

На денот на Св. Трифун, во Македонија почнува да се крои лозјето и од тука тој е и заштитник на виното и на оние кои малку знаеле или знаат повеќе да се напијат. Според некои преданија, роден е 225 година во Кампада, во малоазиската област Фиригија, во близина на градот Апамија. Неговите роди-

љубов го има твоето име“ од Славица Лончариќ Ѓугум. Промотор беше Милена Златеска. Авторката е родена во Кичево во Македонија, токму на овој ден, 14 февруари, а и книгата го носи насловот на љубовта, па и затоа беше одбрана за посебен гостин на оваа програма. Станува збор за сестрана жена, полна со љубов. Уредник на книгата е Здравко Одорчиќ, претседател на „КУЛТура сНОВА“ од Загреб, која е и издавач, а Славица е претседателка на „Културни круг“ од Пула, кој е огранок на „КУЛТура сНОВА“. Една песна од оваа збирка е посветена токму на Здравко и десетте години постоење на Друштвото, а тоа е песната „Љубав нас је одржала“. Всушност, секоја песна во оваа книга некому е конкретно посветена, како на нејзините роднини, пред сè на покојната мајка, со чија песна и започнува книгата.

Пишува за Далмација, за Дубровник, за Тереза Кесовија со која имала посебен контакт, за Весна Парун, како и за нејзини пријателки кои за жал, денеска не се меѓу нас. Во нејзините песни опеани се Хрватска, Истра, а и Пула, а пред сè со голема љубов се обраќа кон

нејзиниот животен партнер. Славица самостојно има објавено: касета љубовна поезија „Теби с љубављу“, ЦД „За сјај у око“, збирки поезија: „Украдени снови“, „Мир моме немиру“, „Капља од соли“ и „Сплавари љубави“. Има објавено и неколку сликовници за деца, а во подготовка се повеќе збирки, книги за деца, како и два романа.

Сестрана личност

Покрај пишувањето таа е и дизајнер на облека, која самата ја шие, и имала неколку заеднички и две самостојни модни ревији. Во слободно време се занимава со керамика и сликарство. Текстописец е на повеќе пејачи и групи, а го има напишано либрето за мјузиклот „Мост“. Во пензија замина како професор советник во Економското училиште во Пула.

Во самото преставување, Милена Златеска ја праша всушност со што не се занимава оваа сестрана госпоѓа, жена, сопруга, мајка, баба, поетеса, писателка, вајарка, сликарка, претседателка и организаторка на поетски средби секој месец во Пула и други настани. Покрај сето тоа, нејзини песни се застапени во

безброј зборници. За својот ангажман има добиено бројни благодарници и други признанија. Посебна благодарност беше изразена од страна на Друштвото и претседателката Златеска што оваа драга личност е дел од доста програми на Друштвото и соработката продолжува интензивно и понатаму.

Покрај промоцијата на книгата, во чест на Св. Трифун и Св. Валентин беше читана поезија од присутните поети како Хелена Петрановиќ Папа, Радојка Крамар, Славица Лончариќ Ѓугум, Милена Златеска и други. Меѓу прочитаните песни се слушаа звуците на виолината на Среќко Савретиќ. Присутни беа претседатели и на други друштва на малцинствата од Истра со кои секојдневно соработката е сè поголема.

Вечерта заврши со закуска подготвена од секцијата „Кујната на баба ми“, а и со песна и оро, како што Славица знае да каже, „кај Македонците секогаш е весело“.

Програмата е финансирана со средства од Советот за националните малцинства на Република Хрватска, Истарската жупанија и Град Пула.

Михаела Златеска

Велики поклади – Прочка

На 6 март оваа година, на сиропусната недела, а по повод празникот Прочка или велигденски пост, нашата Македонска православна црква „Св. Злата Мегленска“ во Загреб, беше претесна да ги собере сите своите чеда. Парохискиот свештеник, отец Кирко

Велински, по прочитаното Свето евангелие, зборуваше за важноста на овој богоугоден ден, и за простувањето и барањето прошка, посакувајќи им на сите лесни пости со помали искушенија.

На крајот се обрати со зборовите: „Вие, брачни другари, сопрузи и сопруги, простете си! Сте се заветиле пред

Бога за вечна љубов и заедница како маж и жена, во добро и зло! Навистина има искушенија, но знајте дека љубовта може секогаш, и сè да победи. Простете им вие мајки и татковци на вашите деца кои ве навредиле поради нивната неразумност и трудете се секогаш да им бидете од корист, а и духовно да ги засилите, за во иднина тие повеќе да не грешат, не само кон вас, туку и кон другите луѓе и кон Бога“.

Простете за радост и љубов!

Исто така, отец Кирко ги повика и децата да им простат на нивните родители дури и тогаш кога сметаат дека ги навредиле или омаловажиле, и да не забораваат колку е голема и бескрајна родителската љубов.

- Да си простуваме взаемно за да имаме вистинска братска радост и љубов! Да им простиме и на оние

кои се наши учители во добро, иако можеби некогаш се случило да не ни дале добар совет или пример. И на крајот, браќа и сестри, простете ни, и мене, и на отец Дејан, вашите свештеници, бидејќи и ние како луѓе грешиме, и како на секој човек пред започнувањето на големиот пост, потребна ни е вашата прошка, вашите молитви за нас, а и Божјата помош и милост, додаде о. Кирко.

Тој рече дека така сите взаемно помирени, „да измолиме од Бога прошка за нашите гревови, и со олеснување на срцето да го прифатиме патот на Св. Четириесетница, духовно подготвени со страв Божји да ја примаме светата причест и благодетно засилени да стигнеме до сèрадосното славење на Христовото Воскресение. Амин!“

Бранкица Богатинов

Изборно собрание на МПЦО „Св. Злата Мегленска“

По Светата литургија, за прв пат во новите простории се одржа Редовно изборно годишно собрание на МПЦО „Св. Злата Мегленска“ во Загреб. На Собранието претседателот на Црквата општина, отец Дејан Белчовски, детално образложи за сè што е направено досега и за плановите за претстојниот период.

Отец Кирко Велински им се заблагодари на членовите на Црквниот одбор како и на сите верници од цела Република Хрватска, особено на оние што редовно добираат финансиски средства и придонесуваат да се заврши нашата Црква. Притоа упати татковски апел до сите наши браќа и сестри, секој според

својата можност да помогне. Не е важно колку, важно е да е од срце и да ја потврди својата припадност. Бидејќи Црквата, со Божја помош ќе се заврши. Да

не ја пропуштиме оваа единствена историска прилика! Милостивиот Бог обилно да ја благослови и да врати на секоја донација. Амин!

Да си ги проштеваме прегрешенијата еден на друг

Како што налага традицијата, како и секоја година, така и оваа, на 6 март во просториите на Македонската православна црковна општина „Св. Наум Охридски“ во Сплит македонските верници го одбележаа црковниот празник Прочка или Велики Поклади.

Во присуство на голем број верници беше прочитан дописот што ни го испрати нашиот парохиски свештеник, протојереј Кирко Велински, во кој моли за прошка, па вели: „И ние сме повикани денеска, по повод Прочка, кога си подаваме рака и бараме прошка еден од друг, да се обра-

тите кон Бога, искрено и чесно, да ни даде сила и храброст да ги согледаме нашите престапи, грешки и гревови. Нема

човек којшто живее, а да не згрешил, бидејќи единствен без грев е Господ. И јас, како ваш парохиски свештеник,

доколку неког сум навредил, повредил, или сум се огрешил кон некој од вас, свесно или несвесно, или несум ви дал добар пример со моето однесување, барам да ми простите. Да си ги проштеваме прегрешенијата еден на друг. Да се очистиме духовно и да се подготвуваме достоино да го пречекаме Христовото Воскресение. Амин“.

И овој голем христијански празник верниците го прославија со радост, убави зборови, молитва и љубов. Тие се дружеа во црковниот простор со македонска песна како и полна трпеза со македонски специјалитети што ја подготвија посебно за овој ден.

Марта Жаја

Ve molime pomognete kolku možete!
Molimo Vas pomozite koliko možete!

MPCO „Sv.Zlata Meglenska“

adresa: Našička 6, 10000 Zagreb R.Hrvatska

so naznaka:

Donacija za izgradnju

Makedonske Pravoslavne Crkve u Zagrebu

broj žiro račun:

HRK HR4023600001101569965

EUR HR1323600001500332698

(SWIFT) ZABA HR2X

Zrno po zrno pogača!
Kamen po kamen palača!

Традицијата се негува и на Истра

Христос се роди, Навистина се роди!“ – беше „единствен поздрав на верниците на Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула кои Рожденството Христово – Божиќ достоин и во духот на верата го прославија на 7 јануари. Божиќната богослужба беше одржана во црквата „Св. Фрањо“ во Пула, а ја предводеше презвитер Дејан Миловски, кој дојде од Копар.

По молитвите и причеста на оние верници кои го поминат божиќниот пост, отец Дејан

ги пренесе поздравите од надлежните, од митрополитот на Европската епархија г. Пимен, како и од парохискиот свештеник на МПЦ во РХ, протојереј ставрофор Кирко Велински.

Славењето продолжи во просториите на Советот на македонското национално малцинство на Град Пула со македонска песна и богата трпеза која ја благослови отец Дејан. Не беше изоставен и разговорот за одржувањето на богатата македонска традиција за овој голем христијански празник.

М. З.

На 30 јануари 2022 година, Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула одржа Редовно годишно собрание во просториите на Советот на македонското национално

Неделна богослужба во Пула

малцинство за Град Пула. На седницата, како и секој пат, ѝ претходеше, Неделна богослужба предводена од парохискиот свештеник на МПЦ во РХ, протојереј ставрофор Кирко Велински, а оваа година нему му се придружи и отец Дејан Белчовски, на кој ова му беше прво служење.

По Господовата молитва, отец Велински ги поздрави присутните, го прочита Благословот за Собранието од Митрополитот Европски господин Пимен и му даде збор на претседателот на

МПЦО, Зоран Петровски, кој го прочита дневниот ред и даде извештај за работата на МПЦО. Секретарката Милена Златеска ги објасни планот и програмата на МПЦО за 2022 година, како и сите дописи кои ги упатуваат до Градот Пула. Донесените одлуки едногласно беа прифатени од присутните.

Дружењето продолжи со богата трпеза подготвена од семејството Петровски за имендениот на Антонио, бидејќи тој ден се славеше Св. Антониј Велики.

М. З.

Обичајот за простувањето се пренесува и на младите

Македонската православна црковна општина „Св. Јоаким Осоговски“ од Пула на 6 март ги организираше верниците да се соберат во просториите на Црковната општина за да ја одбележат Прочка, денот пред да започнат постите за Велигден, кој го одбележуваат Македонците каде и да се.

Разни се обичаите за овој ден, а еден од нив е и амкање јајца.

„Вечерта пред Прочка се вари јајце, потоа се лупи и се внимава лушпата да излезе барем половина за да може во неа да се стави вода која им се дава на децата да ја испијат, а јајцето се врзува на конец. Баба ми го врзуваше конецот на урка и така јајцето го мавташе, а децата го амкаат па кое дете ќе го фати, се смета дека ќе биде среќно цела година“, вели Милена

Златеска, секретар на МПЦО „Св. Јоаким Осоговски“.

Верниците во црква запалија свеќи за здравје и се помолија, беше прочитана и Господовата молитва, а и сите си пружија рака и си дадоа прошка. Обичајот за простувањето верниците од Истарската жупанија посебно го негуваат и пренесуваат на помладите генерации.

М. З.

Ослободување од гревот и отварање на рајските порти

Годинава со голема радост, многубројните верници на Македонската православна црква се собраа на Бадник, на 6 јануари во 23 часот во црквата „Св. Фабијан и Себастијан“ во Риека, за да го прослават со своите семејства Христовото раѓање.

Свечената Божиќна литургија ја предводеше парохискиот свештеник, протојереј ставрофор Кирко Велински, заедно со свештеноѓаконот Дејан Белчовски.

„Раѓањето на Богомладенецот Христос не е само историски настан од кој календарски се брои времето сè до ден денешен. Овој празник, пред сè, е голем момент од развојот на светот, кога, како што се вели во празничниот тропар, е озарување на светот со светлината на разумот.

Црквата преку постојаниот богослужбен циклус на овој ден постојано си спомнува за преголемата љубов на Советот на Светата Троица кон паднатиот Адам, а преку него кон целото создание, од која што произлегува идејата смирено да го испрати на земјата Второто лице на Светата Троица, Богомладенецот Христос како Син Божји, за да нè ослободи од гревот и да ни ги отвори повторно Портите на рајот. Од тука произлегува цела онаа радост во надежта на спасението на секој човек што поверувал и се крстил во Христос.

За жал, човештвото сè почесто знае оваа благодатна радост да ја замени со празничната еуфорија и да поита кон украсените плоштади и трговски центри гушкајќи се со Дедо Мраз и играјќи околу украсе-

ните елки, наместо да ја посети црквата и преку потирот да се соедини со Христос.

Но Христос секогаш повторно и повторно се раѓа, секоја година за сите нас какви и да сме. Зашто нè љуби и кога забораваме на Него. Затоа што знае дека сме Негови и Неговата надеж дека ќе се вратиме кон Црквата и кон Него е многу поголема од нашата човечка надеж дека сè уште има место во Рајот за сите нас.

Па ете, со Христос и овој пат нека се роди во нашите срца надежта дека оваа година ќе бидеме подобри Христијани и подобри луѓе.“

Христос се роди!

Отец Пимен (Дел од последното интервју за „Press24“)

Гордана Квајо

Креативност на дело

Во чест на божиќните и новогодишните празници, а во склоп на „Деновите на македонската култура“ во Истра, Македонското културно друштво на Истарската жупанија „Св. Кирил и Методиј“ од Пула на 21 декември одржа етно креативна изложба и претставување на македонски специјалитети на секцијата „Кујната на баба ми“.

Двете секции се претставија со свои посебни изработки, а посебно внимание предизвикаа тавчето и тортата раванија. Се разбира, вечерта помина и со македонска музика и оро.

Присутни беа и доста членови на Друштвото на Унгарците со кои МКД има посебна соработка. Дружењето со нив продолжи и на 23 декември во нивните простории со унгарски

специјалитети. Претседателките на двете друштва, Милена Златеска и Жужа Маша, ги поздравива присутните, а членовите на двата хора и оркестарот заед-

но испеаја две унгарски и две македонски песни. Двата дена поминаа во топло дружење со песни и ора.

М. З.

Северен пол

Македонскиот краток играл филм „Северен пол“ на режисерката Марија Апчевска, на 20 ноември 2021 година ја освои наградата „Златна колица“ за најдобар меѓународен краток филм на „19. Загреб филм фестивал“ во Загреб. Филмот се закити и со Големата награда на 63. Интернационален фестивал на документарен и краток филм „Зинеби“ во Билбао, Шпанија. Со оваа победа „Северен пол“ автоматски се квалификува за кандидат за Оскар, а официјално, номинациите за „Златната

статуетка“ беа објавени во февруари 2022 година.

Филмот раскажува за интимниот портрет на главниот лик Марго, која се обидува да пронајде каде припаѓа, да го најде своето место. Мала, но универзална приказна за тоа колку се важни различностите, колку е важен непокорот и останувањето свој. Главните улоги ги толкуваат Антонија Белазелкоска и Лука Митев. Продуцент на филмот е Роберт Насков. Сниман е на локации во Скопје и Македонска Каменица.

„Северен пол“ е трет краткометражен филм на Марија

Апчевска по успешните „Бардо“ и „Амби“. Прикажан е на Канскиот филмски фестивал, а учествуваше на повеќе од 20 фестивали ширум светот.

Е. П.

Македонскиот академски уметник Крунислав Стојановски, на 4 декември 2021 година во Градската галерија „Фонтикус“ во Грожњан, имаше отворање на

изложбата наречена „Странец 2020“.

Изложбата на Стојановски е инспирирана од истоименото книжевно дело на францускиот писател Албер Ками. Изложбата брои 105 дела и се состои од три различни и просторно одвоени серии. Приказната започнува за време на курсот за арт терапија на авторот, со графика, а завршува со навестување на смртта, низ компјутерски колажи. Двете серии ги дели тре-

тата, која се состои од цитати од книгата.

Крунислав Стојановски е роден 1969 година во Скопје. Дипломирал сликарство на Академијата за ликовни уметности во Загреб, каде живее и твори. Покрај уметничкото творештво, организира и уметнички проекти. Неговите дела вклучуваат сликарство, цртање, уметнички инсталации, фотографија, видео, пишување, едукација и арт терапија.

Е. П.

Странец 2020

Втора шанса

Катавеј продукција и дистрибуција“ организираше премиерна проекција на македонскиот играл филм „Втора шанса“ од режисерката Марија Џицева, што се одржа во клубот „Мочвара“ во Загреб на 23 декември 2021 година. Филмот е прогласен за победник на 7. издание на Филмскиот фестивал „SeeOnline“.

Ова е прв долгометражен филм на режисерката Џицева, ма-

кедонско-српска копродукција на „Смол мувс филмс“ и „Биберче продукција“, снимен според сценариото на Огнен Георгиевски. „Втора шанса“ е современа драма што се случува за време на воениот конфликт во Македонија во 2001 година. Во филмот се преплетуваат судбините на три жени, Сандра, Елеонора и Ангелина, кои поради серија на индиректно поврзани настани се принудени самите да се

жртвуваат или да жртвуваат неког за нивната цел. Иако навидум политички ангажиран и мрачен, филмот се фокусира на меѓучовечките односи во крајно нехумани услови со цел да го пронајде и потенцира она што е најсветото во нас: љубовта и надежта. „Втора шанса“ е парче од реалноста што ќе го натера човекот на размислување.

Улогите во филмот ги толкуваат Мирјана Карановиќ, Наталија Теодосиева, Даниела Ивановска, Јорданчо Чевревски, Златко Ми-

трески и други. Директор на фотографија е Дејан Димески. Филмот е поддржан од македонската Агенција за филм.

Е. П.

СИНТАКСА – ПРОСТА РЕЧЕНИЦА, 1. дел

Воопшто не е случајно што е реченицата (проста и проширена) централна синтаксичка единица, зашто мислиме и зборуваме употребувајќи реченици. Одделните зборови имаат свои значења, но токму реченицата, како единство од зборови меѓу кои е воспоставена врска, ја сметаме за основна единица во процесот на јазичното општење. На пример, ако каже мало дете: *Вода!*, тоа може да значи: *Ми се ние вода*, но може да биде и реакција на тоа што го гледа детето – водопад или чешма од која тече вода и сл. За да се примат како целосна информација, одделните зборови треба да бидат изговорени со специјална интонација и во соодветна ситуација, на пример: *Напред!* (како покана некој што е пред врата – да влезе), или: *Пожар!* (како информација за настан на кој треба веднаш да се реагира).

Проста реченица е онаа, што се искажува со една мисла: *Јас читам. Тој спие. Никола учи.* Простата реченица може да биде: просто неразвиена и развиена. Просто неразвиената е составена само од

подмет и прирок: *Коњот пасе. Тој трча. Судот е бел.* Просто развиена е онаа реченица, која што освен подмет и прирок има и други зборови што го објаснуваат или дополнуваат подметот или прирокот: *Добар ученик совесно ги работи своите задачи.*

Основен услов за оформување реченица е присуството на глагол во лична форма, односно личноглаголска форма. Таа форма го претставува прирокот (предикатот) во реченицата. Кога зборуваме или кога слушаме, кога пишуваме или кога читаме, ние даваме или примаеме информации за дејства, за настани, за состојби, за карактеристики, но не земени сами за себе, туку поврзани со лица, со предмети, со појави, на пример: *Марко допатува. - Нашиот учител доби признание. - Мојата клупа се наоѓа на крајот од редицата. - Кочо Рацин е најдобар македонски поет. - Доброто и злото се во постојана борба.*

Лидија Георгиева

Постојан судски преведувач од македонски на хрватски јазик и обратно
(Според *Македонски јазик*, Просветно дело АД, Скопје, 2001)

*bez jezičnih
prepreka...*

TRANSLATION AGENCY
beyond language
barriers...

Bekos
Zagreb, Croatia

e-pošta: bekos@bekos.hr • Siget 18c/6. kat • Tel. 01 6525 750/Mob. 091 572 33 88 •

PREVODITELJI I SUDSKI TUMAČI ZA MAKEDONSKI, BUGARSKI, UKRAJINSKI, ENGLISKI, NJEMAČKI, SLOVENSKI, TALIJANSKI, FRANCUSKI I OSTALE JEZIKE

Stručni i kvalitetni prijevodi s područja prava, gospodarstva, medicine, farmacije, religije, arhitekture, građevine, strojarstva.

OBRATITE NAM SE S POVJERENJEM!

Си замина Македонката која го бранеше Кијево

На 55-годишна возраст, на 14 март, нè напушти Елизабета Ерцеговац, родена Коркутоска, сопруга, мајка, бранителка, колешка, пријателка и, пред сè, голем човек. Македонка која последните повеќе од 35 години ги помина во Хрватска, а на овој пат, прво во Кијево, а потоа во Шибеник ја донесе нејзината голема љубов кон сопругот Ивица Ерцеговац, кој служел воен рок во Македонија. До крајот на животот беше активна членка во невладината организација „Хрватско-македонска тангента“ и редовна читателка на „Македонски глас“, преку кој што беше во тек со активностите на Заед-

ницата на Македонците во Република Хрватска.

Елизабета остана верна на нејзиното потекло и на македонската традиција. Ја обожаваше македонската музика, ги негуваше обичаите и сè она што е врзано за Македонија. А Хрватска, ја прифати како своја „домовина“, за која како доброволец се бореше во време на Татковинската војна. Медиумите ја нарекуваа „Македонката која го бранеше Кијево“.

Родена е во Охрид, а животот го поминала во Струга. Потекнува од познатата стара струшка фамилија Коркутовци. Пливање, карате, рибарење, се само дел од спор-

товите со кои се занимавала Елизабета и каде постигнувала брилијантни успеси во осумдесеттите години, во времето на нашата заедничка држава. Била првак во Македонија во пливање и најмлад крводарител во Југославија. За своите успеси и постигнати резултати има бројни награди и признања, медали и пехари.

Работеше како виш полициски наредник во сообраќајна полиција во Полициската управа на Шибенско-книнската жупанија. Погребана е во Кијево со сите воени почести. Зад неа останаа нејзините четири, сега веќе возрасни деца, сопругот и мајката.

М. Г.

*Prijevod osobne,
poslovne,
pravne i*

*medicinske
dokumentacije s
ovjerom
sudskog tumača
za građane i
tvrtke.*

*Prijevod
stručnih
tekstova.*

ZAUM PRIJEVODI

**Engleski-Njemački-Arapski
Francuski-Španjolski
Srpski-Bosanski-Albanski
Makedonski-Slovenski**

Maksimirska 40, 10000 Zagreb

M: 095/5969-047 T: 01/7789-311

E: zaum.prijevodi@gmail.com

www.zaum-prijevodi.hr

Вкусовите на Македонија

Во пресрет на најголемиот христијански празник Велигден, нудиме неколку рецепти кои можат да бидат послужени на празничната трпеза, како предјадење или главно јадење. За десерт еден вкусен ориентален колач – Назлифатме

Полнети модри патлиџани

Потребно е: 4 модри патлиџани средна големина, 1 главица кромид, 400 г мелено месо, масло, сол, вегета, црн пипер, зелена салата, маслинки и пченка за украсување.

Подготовка: Прво го подготвуваме филот со исечкан кромид што се пржи на масло, се додава месото и се пржи 5 минути, па се додаваат зачините. Потоа, патлиџаните се мијат и се бришат, се сечат на половини. На секоја половина ѝ се вади сре-

дината со лажица и така издлабените половици од модар патлиџан се редат во замастен плех или тепсија. Остатоците од издлабените патлиџани се додаваат во смесата со месото и сè заедно се меша. Се полнат половините модри патлиџани со филот. Се печат 15-тина минути во загреана рерна. По желба може пред крај да се додаде рендан кашкавал. Се сервира со зелена салата, маслинки, пченка или по желба со нешто друго.

Ролат од мелено месо со шунка и кашкавал

Потребно е: 500 г мелено месо, 1 главица кромид, 1 свежа црвена пиперка, 100 г шунка и 100 г кашкавал исечен на листови, сол, црн пипер, вегета, масло за јадење.

Подготовка: Во меленото месо се додава една главица рендан кромид на крупно, сечкана пиперка на ситни коцки и зачините. Сето тоа добро се меша и се

развија како кора. На почетокот се ставаат по должина наредени листови шунка, па кашкавал врз нив. Месото се витка во ролна и малку се попрскува со масло. Се витка во алуминиумска фолија и се става во плех или тепсија. Се пече на 200 степени околу 40-тина минути. Пред крај се открива од фолијата и се пече уште неколку минути.

Назлифатме

ката и брашното и убаво соединете ги сите состојки. Тестото треба да биде убаво изработено и да не се лепи. Се остава во фрижидер 10 минути, малку путерот да се собере. Потоа од смесата се формираат топчиња, 16 до 20. Повторно топчињата се враќаат во фрижидер и се вадат две по две за да не се отпушти многу путерот, ако е топло во кујната. Секое топче се сука во тенка кора и при тоа се посипува со нишесте, а не со брашно. Се дупли како цвет и се редат во тепсија, не треба да се премач-

кува тепсијата. Во средината се става по една лажица сечкани ореви. Се печат на 150 степени околу 30 минути, додека не заруменат.

Во меѓувреме се вари шербетот од шеќер и вода, 8 минути откако ќе зоврие и пред крај се додаваат 5 кругови од исечкан лимон и едно пакетче ванила. Најдобро е да се остават 5 минути да се оладат, и шербетот и колачите, па да се полијат со шербет, или колачите да се оладени, а шербетот топол.

М. Г.

Потребно е: 5 јајца, 250 г путер, 1 лажица павлака, 4 лажици нишесте, 320 г брашно, 600 г шеќер, 400 мл вода, 1 лимон, 200 г ореви, 1 ванила.

Подготовка: Јајцата и путерот оставете ги на собна температура. Потоа 5 жолчки соединете ги со путерот, убаво мешајте да се добие кремаста структура. Додадете ги павла-

ЗЕЛЕНИОТ РАЈ НА ТЕОВО

Селата се богатство во Македонија. Секое од нив има своја приказна, поинаква убавина. Теово е рамничарско село сместено на надморска височина од 260 м во источниот дел на областа Азот, во средното сливно подрачје на реката Бабуна, на нејзината лева страна. Оддалечено е 20 км југозападно од општинското средиште Чашка и 30 км од градот Велес, на еден од краците на патот Виа Игнација. Низ селото проаѓа железничката пруга Велес-Битола.

Според некои археолошки истражувања, Теово било населено уште од византискиот период. За тоа сведочат многуте надгробни споменици и гробови расфрлани во и околу селото. Во пишаните историски записи од 1335 г. за првпат се споменува пустото селиште Техово (од грчкото име Теохар или Техо што значи „божја благодат“).

Мештаните тврдат дека селото порано се наоѓало на 2 км југозападно од денеш-

ното. Народното предание раскажува дека на возвишувањето Марково Кале (789 м) кое се наоѓа западно од селото, постоела кула на Крали Марко и остатоци од ѕидини на црква. Тука избивал силниот и единствен теовски извор „Бела Чешма“.

Куките во Теово се од збиен тип, на секој род се блиску една до друга и на куп, па деловите од селото се викаат по родовите: Кировци, Плевењци, Каличовци и Калајциовци. Од 850 жители колку што имало во 1900 година, поради големата миграција денес селото брои помалку од 200. Има две цркви, главната селска црква „Св. Атанасиј“ и манастирската црква „Св. Архангел Михаил“ во Теовскиот манастир.

Од земјоделските култури најмногу се одгледуваат жито, пченица, грав, тутун и компири, а од сточарството најзастапено е одгледувањето на овци и кози, и производството на млеко и млечни производи. Селото е познато по своето сирење кое

се прави со билки, теовскиот компир и по прекрасните зелени предели околу реката Бабуна.

Она на што се посебно горди мештаните е јаворовото дрво на сретсело. Се претпоставува дека јаворот е стар над 500 години, дека е насаден во 15. век, односно во 1478 година. Една легенда вели дека јаворот го насалил Теос, првиот доселеник во селото. Така, од млада фиданка, дрвото израснало во вистински цин со дебелина од 10-тина и висина од 40-тина метри. За селаните јаворот е средиште на сите случувања. Покрај него, на местото на некогашниот бунар, се наоѓа фонтана.

Ако сте во потрага по селски, манастирски и планински туризам, ридски велосипедизам, лов и риболов, чист воздух и зарава традиционална храна, посетете го зелениот рај на Теово, уживајте во неговата неверојатна убавина и понесете прекрасни спомени.

Елизабета Петровска